LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
PRICE 10c A COPY
Telephone VIrginia 9-1827

No. 90 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., rugsėjo (Sept.) 19, 1958 **** METAI 47-ti

KRISLAI

"Žemaitis"-vokietukas.
Plepalai-melai.
Atsimenate juos?
Kaip tenka žiūrėti?

Rašo R. Mizara

Š. m. liepos 28 d. Clevelando Dirvoje rodosi V. Rastenis mokė savo kolegas, kad jie, "kritikuodami" Tarybų Lietuvą, nenueitų per toli į lankas, kad nepaklystų. Melais, rašė jis, **"prie tiesos nepriartėjama ir nieko nepasiekiama, tiktai be reikalo susiklaidinama."**

Tikra tiesa! Bet jos nesilaiko nė pats tas laikraštis, kuriame V.R. pastabos tilpo.

—:—

Štai rugsėjo 11 d. laidoje Dirvoje telpa "i Vakarų Vokietiją atvykusio žemaičio pasakojimai" apie Lietuvą. Į ką jie panašūs!

Kas tas "žemaitis"? 1941 metais Dirvos "žemaitis" repatrijavosi į hitlerinę Vokietiją, pasidarė hitlerinės Vokietijos piliečiu! Karo metu jis buvo paimtas hitlerinėn kariuomenėn. Tarybinė Armija jį paėmė į nelaisvę, na, ir dabar "žemaitį," kaip vokietį karo belaisvį, grąžino Vokietijon.

Taigi šis "žemaitis" ir "pasakoja" apie Lietuvą: apie kolektyvinius ūkius, apie tarybinius ūkius, apie miestų gyventojų būklę ir tt. Viską jis žino, viską supranta, viską sukritikuoja!

Matyt, "žemaitis" buvo fašistas 1941 metais, pasiliko juo ir iki šių dienų. O Dirva skaito jį autoritetu, visą žinančiu. Nesistebime!

Tegu visi šventieji saugoja lietuvių tautą nuo tokių "žemaičių"!

—:—

Taip, apie Tarybų Lietuvą priešiška lietuvių tautai spauda prirašė melų labai daug.

Ar atsimenate, kai pranciškonų laikraštis rašė, kad Lietuvos valstiečiai karves šeria iš senų stogų išpeštais šiaudais, kuomet šienas lankose pūsta?

Ar atsimenate, kai sandariečių laikraštis pavasarį rašė: Lietuvos žmonės atsisako sodinti bulves, rudenį — Lietuovs valstiečiai atsisako kasti bulves — jos pūsta laukuose, o žiemą — Lietuvos žmonės neturi nieko daugiau valgyti, kaip tik bulves?!..

—:—

Beje, ar atsimenate, kaį tokji pati spauda rašė: komunistai iškirto visus miškus—Lietuva palikta plika, o vėliau—pilni Lietuvos miškai "partizanų" (banditų)?.. Miškai esą tokie dideli, kad bolševikai nebepajėgią "partizanų" išgaudyti...

Vis taį melai, vis tai išgalvotį sapaliojimai žmonių, persiėmusių baisia neapykanta socialistinei santvarkai, kurią Lietuvos žmonės stato.

Nelaimė tiems, kurie tos spaudos melais patikėjo!

Nelaimė tiems, kurie tiki jai dabar!

O melų niekad pas juos netruks.

—:—

Į Lietuvą tenka žiūrėti blaiviomis akimis: ten vyksta milžiniška statyba, ten atliekami herkuliški pasiekimai tiek žemės ūkyje, tiek pramonėje, tiek moksle, tiek bendrai kultūriniame gyvenime.

Bet ar tai reiškia, kad ten jau nebėra trūkumų? Ne! Trūkumų dar yra ir tai pripažįsta pati Lietuvos spauda.

Š. m. liepos 19 d. Vilniaus dienraštis Tiesa šitaip sakė:

"Matydami milžiniškus pasikeitimus, didžiulius laimėjimus, Tarybų Lietuvos darbo žmonės neužmerkia akių ir prieš trūkumus. Dar yra neišspręstų klausimų, yra sunkumų, yra ir trūkumų. BET TAI AUGIMO SUNKUMAI, TAI LAIKINI TRŪKUMAI Ir jie bus įveikti, nes visos Komunistų partijos, Tarybinės vyriausybės pastangos nukreiptos liaudies gerovei pakelti." (Mano pabraukta.)

Taip padorus žmogus turi žiūrėti į savo tėvų kraštą, į Lietuvą!

Traukinio nelaimėje daug žmonių žuvo

New Yorkas. — Pirmadienį, rugs. 15 d., baisi nelaimė įvyko Central Railroad of New Jersey geležinkelių linijoje. Traukinys, einąs į New Yorką, užvažiavo ant atidaryto tilto per Newarko užlają. Dizelinis lokomotyvas ir trys vagonai nukrito į vandenį.

Šioje vietoje Newarko užlaia yra gili, apie 50 pėdų. Lokomotyvas ir du vagononai staigiai nuskendo su visais keliauninkais. Spėjama, kad bus žuvusių apie 50 žmonių. Sužeistų buvo keli desėtkai, kurie paimti į Bayonne ir Jersey City ligonines.

Tiltas per Newarko užlają turi mylią ir pusę ilgio. Jis buvo pastatytas 1927 metais ir geležinkelio kompanijai atsiėjo $14,000,000.

Nelaimės priežastį visaip aiškina, kad būk buvo duoti trys signalai traukiniui, kad jis sustotų. Lokomotyvo vairuotojas nuskendo, tai jis ir negali nelaimės priežasties paaiškinti.

Nelaimė įvyko apie 10 val. prieš pietus. Tuo laiku daug mažiau žmonių važiuoja, negu anksčiau rytais.

Amerikos jėgos skubina į Formozą

Washingtonas. — Iš įvairių Amerikos armijos ir karinio orlaivyno stočių skubina karinės jėgos į Formozos salą. Tūkstančiai karių buvo permesti iš Japonijos, neva "bendriems manevrams su Čiang Kai-šeko jėgomis".

Dabar iš Havajaus ir kitų Ramiojo vandenyno bazių skubina permesti karinius lėktuvus ir "Nike" raketas.

DIDINA VAKARŲ VOKIEČIŲ ARMIJĄ

Bonna. — Vakarų karo specialistai didžiuojasi, kad sparčiai auga Vakarų Vokietijos Armija. Dabar jau ji turi 500 tankų, 15,000 šarvuotų automobilių ir daug kitokių moderninių ginklų. Armijos priešakyje pastatyti buvę hitlerininkai generolai ir kiti komandieriai.

KINIJA DIDINS PLIENO GAMYBĄ

Pekinas. — Kinijos vyriausybė nutarė plieno gamybą 1958 metais padidinti iki 11,800,000 tonų. Tai bus pagaminta tiek plieno, kiek 1957 metais bendrai pagamino Francūzija, Belgija ir Italija.

Kinija jau pasigamino ir pirmųjų sovo "AN-2" rūšies lėktuvų.

Anglai priešingi Amerikos bazėms

Londonas. — Anglijoje liaudis sujudo reikalauti, kad Jungtinės Valstijos uždarytų savo karines bazes. Darbiečių partija paskelbė kad iš visos šalies unijos ir kitokios organizacijos siunčia šimtus rezoliucijų ir reikalauja uždaryti Amerikos karinio orlaivyno ir raketų bazes.

Bevanas sako, kad vien mainierių lokalai prisiuntė 86 tokias rezoliucijas. Darbiečių partija turės savo suvažiavimą rugsėjo 29 d., Scarborough mieste ir tuo reikalu padarys atitinkamų nutarimų.

Vengrija kaltina JAV kenkime

Budapeštas. — Laszlo Gyaros, Vengrijos vyriausybės spaudos atstovas, iškėlė kaltinimą prieš Jungtinių Valstijų kišimąsi į Vengrijos vidaus reikalus. Gyaros kaltina, kad JAV atstovas Daniel Speacher Vengrijoje palaiko ryšius su šnipais, kurie "visaip kenkia Vengrijos respublikai".

Gyaros savo kaltinimus parėmė dukumentais iš Amerikos ambasados laiškais, rašytais savo agentams, kad amerikiečiai pulkininkai Todd ir Gleason davinėjo intrukcijas. Taipgi jis sakė, kad visa eilė vengrų pabėgėlių iš Amerikos grįžo į Vengriją šnipavimo sumetimais.

'KARAS BŪTŲ KLAIDA', SAKO FULBRIGHT

Washingtonas. — Senatorius J. W. Fulbright, iš Arkansas valstijos, kuris yra Senato Užsienio Reikalų Komiteto narys, sako: "Būtų didžiausia Amerikos klaida eiti į karą dėl Quemoy salų".

Jis sako, kad Amerikos valdžia jau seniai turėjo reikalauti Čiang Kai-šeko, kad jis iškraustytų nuo Quemoy 100,000 savo karių.

TSRS siūlo taikos planą JT Asamblėjos sesijoje

(Mūsų korespondento)

New Yorkas. — Antradienį, rugsėjo 16 d., atsidarė Jungtinių Tautų Asamblėjos Tryliktoji sesija. Į pirmsėdžio (prezidento) vietą išrinktas Vakarų remiamas Dr. Charles Malik, Libano užsienio ministras, 45 balsais prieš 31.

Kitas kandidatas prezidento vietai buvo Sudano užsienio reikalų ministras, kurį rėmė tarybinis blokas ir neutralės šalys, Mohammedas Ahmedas Mahgboub. Jis, kaip matome, gavo tik 31 balsą.

Jungtinių Tautų prezidentas renkamas vieneriems metams; tai garbinga ir svarbi vieta, kurion statoma paprastai mažesniu valstybių atstovai.

Praėjusiais metais JT prezidentu buvo Naujosios Zelandijos — Sir Leslie Munro.

Komitetai

Sudarytas vadovaujantysis komitetas (Steering Committee), kurin įeina 21 asmuo. Šis komitetas sprendžia visus svarbiuosius asamblėjos klausimus.

Jis turėjo posėdi trečiadienį dėl to, ką dėti į asamblėjos darbų dienotvarkį. "Vakarams" pavyko išnaujo į dienotvarkį įkišti "Vengrijos klausimą" — tam, kad galėtų kiek tiek nukreipti pasaulio akis nuo Tolimųjų Rytų klausimo, taipgi nuo Libano ir Jordanijos.

Ketvirtadienį, kai šie žodžiai rašomi, sako kalbą JAV delegacijos vadovas Mr. Dulles, o po jo sakys kalbą Tarybų Sąjungos delegacijos galva A. Gromyko. Paskui ir vėl tarsis Vadovaujantysis komitetas.

Į Vadovaujantjį komitą įeina, be kitų, Rumunijos ir Čekoslovakijos atstovai.

Gromyko siūlymai

Tarybų Sąjungos užsienio ministras A. Gromyko pasiūlė, kad Asamblėja turi tuojau uždrausti atominių ir hidrogeninių bombų bandymus. Ir tuo pat kartu Maskvoje radijas ir spauda paskelbė sekamus šešis pasiūlymus Asamblėjai, kurie, matomai, bus plačiau Gromyko žodžiu išdėstyti:

(1) Sulaikyti Jungtinių Valstijų karines provokacijas Formozos sąsiauryje.

(2) Priimti Kiniją į Jungtines Tautas ir išmesti Čiang Kai-šeko atstovus.

(3) Priversti Angliją ir Jungtines Valstijas ištraukti karines jėgas iš Libano ir Jordanijos.

(4) Jungtinių Tautų Asamblėia privalo tuojau uždrausti tolimesnį atominių ir hidrogeninių bombų bandymą.

(5) Paremti TSRS reikalavimą: likviduoti svetimose valstybėse karines bazes ir uždrausti erdvių tyrimus naudoti kariniams pasiruošimams.

(6) Pasmerkti kolonializmo politiką Alžyre ir Kipro saloje.

Įvairios Žinios

Detroit, Mich. — Ford Motor Co. ir United Automobile Workers unija pasirašė trijų metų kontraktą. Darbininkai gaus pakėlimą algu ir kitų pagerinimų. .

85-se Fordo fabrikuose dirba iki 95,000 darbininkų. Unijos prezidentas Reutheris numato, kad dabar sutiks su unija pasirašyti kontrakta General Motors ir Chrysler korporacijos.

Maskva. — Tarybinis radijas pranešė, kad jeigu Vakarų valstybės nesusilaikys nuo atominių ir hidrogeninių bombų bandymų, tai jie privers ir Tarybų Sąjungą vėl daryti panašius bandymus.

Tarybų Sąjunga jau praeitąji kovo mėnesį sulaikė tų ginklu bandymus ir prie to kvietė Angliją ir Jungtines Valstijas.

Little Rock, Ark. — Šeši rasistai, gubernatoriaus Faubus šalininkai, jau gavo leidimą atidaryti keturias "privatines" High Schools. Faubus ir jo šalininkai siekia, po priedanga "privatinių" mokyklų, negrų jaunuoliams uždaryti duris į mokslą. Mat, į "privatines" mokyklas negrai nebus priimami, o jas vis vien rems valstija.

Havana. — Sukilėliai paskelbė, kad jie pradės puolimą prieš valdžios jėgas Sierra Maestra kalnuose.

Oklahoma City. — Ties Tinker orlaukiu susprogo armijos milžiniškas lėktuvas "Globemaster". Jame buvo 8 įgulos žmonės.

Ottawa, Canada. — Arti šimto žmonių pikietavo Jungtinių Valstijų ambasados buvainę. Jie reikalavo "Salin rankas nuo Kinijos"!

Cocoa Beach, Fla. — Tik per plauką vėl nejvyko "Vanguardo" susprogimas. Buvo bandomas paleisti į erdves.

Paryžius. — Premjeras de Gaulle pastatys Francūzijoje 15,000 specialių žandarų kovai prie alžyriečių "terorą".

Šeši komunistai pilnai išteisinti

Bay City, Mich. — Po penkerių metų kovos šeši Komunistų partijos veikėjai pilnai išteisinti. Jie yra: Saul Wellman, Nat Ganley, Thomas Dennis, Jr., Philip Schatz, Billy Allen ir Helen Mary Winter. Visi iš Detroito.

Prieš penkerius metus U. S. teisėjas Frank A. Pickard šiuos komunistų vadus nuteisė nuo 4 iki 5 metų kalėjimo ir po $10,000 piniginės bausmės. Valdžios prokuroras kaltino, būk jie kurstę "prievarta nuversti Jungtinių Valstijų valdžią".

Komunistai ėjo į aukštesnius teismus. 1954 metais Jungtinių Valstijų Aukščiausias Teismas surado, kad prieš juos kaltinimai nėra faktais paremti, ir panaikino pirmesnį teismų sprendimą.

Valdžios advokatai negalėjo faktais paremti kaltinamųjų prasikaltimo. Todėl dabar teisėjas Frank A. Pickard "dėl stokos naujų įrodymų" išmetė pirmesnius kaltinimus ir panaikino užstatus, po kuriais buvo komunistų vadai. Teisėjas Pickard sakė, kad bylą panaikina "nenoromis", nes jis nesutinka su Aukščiausiojo Teismo sprendimu.

Įvyks blokų konferencija

Maskva. — Tarybų Sąjunga sutiko laikyti Varšuvos Apsigynimo Sąjungos su NATO atstovais konferenciją Genevoje lapkričio 10 dieną.

Tarybų Sąjunga siūlo, kad iš abiejų pusių būtų po lygų skaičių atstovų. Nuo Varšuvos Sąjungos dalyvaus: TSRS, Čekoslovakija, Lenkija ir Rumunija, o nuo NATO: JAV, Anglija, Francūzija ir Belgija.

Konferencija pirmoje vietoje svarstys būdus pastojimui kelio pasalingam vienų ant kitų užpuolimui.

Japonai rūpinas dėl karo bazių

Tokio. — Joponijoje vis daugiau žmonių nusistato prieš Amerikos karines bazes. 1952 metais, kada Japonija buvo Amerikos karinių jėgų okupuota, tai su ja buvo padaryta "bendro apsigynimo sutartis". Amerikos komanda gali iš tų karinių bazių veikti visai nesitarusi su Japonijos valdžia.

Dabartinis karo pavojus Formozos salos srityje sudaro pavojų įvelti ir Japoniją į karą. Unijos, komunistų ir socialistų partijos reikalauja pakeisti tą sutartį, idant Amerikos karo komanda negalėtų veikti be Japonijos sutikimo. Į Washingtoną atvyko Japonijos užsienio ministras Fujiyama tartis.

UŽDARYS AMERIKOS BAZES MAROKE

Rabatas. — Jungtinių Valstijų vyriausybė "principe sutiko", kad laipsniškai bus iškraustytos karinės bazės iš Maroko. Maroko vyriausybė reikalauja, kad kuo greičiau Amerika uždarytų savo karinio orlaivyno bazes.

Indonezai uždarė priešų partijas

Jakarta. — Indonezijos armijos komandierius generolas Nasution įsakė uždaryti Sumatros ir Celebes salose keturias priešų partijas. Tai buvo reakcininkų partijos, kurios po priedanga "kovos prieš komunizmą" kovojo prieš Indonezijos liaudies santvarką.

ATIDAVĖ JAPONAMS TEISTI

Tokyo. — Gautas pranešimas, kad Amerikos valdžia sutiko pavesti japonų teismui teisti kareivį Peter E. Longrove, kuris kaltinamas nušovime japono studento. Sakoma, kad Longrove nėjo karinių pareigų, kai jis per klaidą nušovė japonietį.

AMERIKA PASITRAUKS IŠ MAROKO?

Rabatas. — Maroke eina gandai, kad Jungtinės Valstijos žadančios ištraukti savo ginkluotas jėgas. Toks ištraukimas būsias pravestas tykiai, laipsniškai. Mat, Maroko valdžiai nepatinka Amerikos militarinė bazė.

INDĖNŲ SUVAŽIAVIME YRA 200 DELEGATŲ

Missoula, Mont. — Atsidarė mūsų šalies indėnų (indijonų) suvažiavimas, kuris tęsis savaitę laiko. Dalyvauja virš 200 delegatų ir atstovauja 33 indėnų gimines.

Suvažiavime kalbėjo indėnas J. R. Garry, kuris yra Idaho seimelio narys. Jis sakė, kad indėnų gyvenimo sąlygos nuolatos darosi vis sunkesnės. Jis nurodė, kad dar 1953 metais Kongresui buvo įteikta rezoliucija dėl indėnu padėties, bet Kongresas pakišo ją Hooverio komitetui ir nieko nedaro.

Bogota, Columbija. — Banditų grupė užpuolė kaimą ir nužudė 24 žmones.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

13-oji asamblėja

KAI ŠIE ŽODŽIAI rašomi, New Yorke atsidaro Jungtinių Tautų 13-ji metinė asamblėja, kurios sesijos tęsis per apie tris mėnesius.

Šis tarptautinis parlamentas turi gan sudėtingą struktūrą. Asamblėja pasiskirsto į eilę komitetų, į kuriuos, paprastai, įeina po vieną ar daugiau delegatų iš kiekvienos šalies. Tie komitetai kiekvienas paskyrium svarsto specifiškus klausimus ir daro sprendimus, o vėliau tuos nutarimus paveda visai asamblėjai galutinai užgirti.

Kai kas sako, jog ši, 13-oji, asamblėja bus viena svarbiausiųjų JT istorijoje. **Neišvengiamai čia kils klausimas dėl esamo karo pavojaus Tolimuosiuose Rytuose.** Veikiausiai bus keliamas klausimas ir dėl Libano ir Jordanijos. Kaip žinia, neseniai įvykusi speciali asamblėjos sesija pasisakė už tai, kad Amerika ištrauktų iš Libano savo kariuomenės dalinius, o Anglija iš Jordanijos — savo. Tačiau kol kas tos ginkluotosios jėgos dar vis tose šalyse tebėra. Tiesa, JAV jau ištraukė dalį, bet kada ištrauks paskutines savo jėgas, nesako.

Šiuo klausimu, be abejojimo, darys pranešimą generalinis JT sekretorius Hammarskjoldas, tik neseniai iš Artimųjų Rytų sugrįžęs. Ką jis asamblėjai siūlys, neužilgo matysime.

Dėl padėties Tolimuosiuose Rytuose bus nemaža pasakyta kalbų, bet pirmiausia bus svarstytas Indijos pasiulymas, kad Kinijos Liaudies Respublika būtų priimta į Jungtines Tautas.

Šį sumanymą karštai remia Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys; jį palaikys veikiausiai ir arabiškos šalys — jų dauguma.

Mūsų šalies diplomatai, vadovaujami Dulleso ir Lodge, darys viską, kad Kinija nebūtų priimta; mūsų vyriausybė, mat, savo talkininku palaiko Čiang Kai-šeką ("gyvąjį lavoną"), jį ginkluoja, jį gina ir net pasiryžusi dėl Čiang Kai-šeko kailio į karą stoti su Kinijos žmonėmis!

Jei Anglija ir Francūzija griežtai stotų už Kinijos priėmimą į Jungtines Tautas, tai veikiausiai ji dabar ir būtų priimta. Bet Anglijos diplomatai bandys mandagiai, dailiai nusukti dalyką į šalį, pasisakant, jog reikią Kinijos priėmimo dalyką "palikti kitam kartui."

Kai kurie mano taip: jei Kinijos priėmimo klausimas būtų balsuotas slapta, tai ji būtų priimta, bet kadangi tai bus balsuota viešai, tad galimas daiktas, jog JAV pavyks gauti daugumą: daugelis, ypatingai Lotynų Amerikos šalelių, mat, bijosi Dėdės Samo, tai ir nedrįs balsuoti prieš jį!

—:—

VISA EILĖ KITŲ svarbių klausimų šioje asamblėjoje bus iškelta. Veikiausiai iškils ir Kipro salos likimo klausimas; veikiausiai Alžyro patriotai pristatys savo reikalavimus — skundus prieš Francūzijos imperialistus, kurie turi Alžyrą pavergę ir slopina jo žmones.

Bus iškeltas klausimas dėl palaikymo pastovios Jungtinių Tautų "policinės jėgos", kurią, reikalui iškilus, būtų galima bet kur panaudoti, "tvarkai palaikyti."

Asamblėjai teks išrinkti į Saugumo Tarybą tris narius vieton Kolombijos, Irako ir Švedijos, kurios iš tos Tarybos šių metų gale pasitrauks.

Yra kitų pastovių komisijų, į kurias teks šiai asamblėjai išrinkti atstovus.

Bet, kaip sakėme, pats svarbiausias dalykas, stovįs prieš asamblėjos (ir viso pasaulio) akis yra įvykiai Tolimuosiuose Rytuose dėl Quemoy ir Matsu salų!

Žmogus jauti, jog nežiūrint karo kurstytojų norų ir žygių, asamblėja neprileis kilti karui!

—:—

TARPTAUTINIS PARLAMENTAS tarsis per apie tris mėnesius. Bus pasakyta daug kalbų, kurių dalis bus brandžios, geros, už taiką stovinčios, žmonijai viltį teikiančios, o kitos bus veidmainingos, bet "pazalatytos" gražiais žodžiais.

Kaip bebūtų, o visgi kiekvienam doram žmogui milijoną kartų smagiau klausyti bei skaityti bet kokias kalbas, negu girdėti patrankų šūvius bei bombonešių paleistų bombų eksplozijas.

Linkėkime Jungtinių Tautų 13-ajai asamblėjai, jos vadovams, jos dalyviams sėkmingai išspręsti visus ginčijamus klausimus.

Linkėkime, kad asamblėjai pavyktų užtikrinti pasauliui ilgametę taiką!

Prašome ruoštis

SU SPALIO 1 DIENA prasidės mūsų laikraščio vajus naujiems prenumeratoriams gauti.

Prašome ne tik mūsų vajininkus, o ir visus skaitytojus jau dabar ruoštis, kad pradėtume vajų ryškiai.

Prašome visus mūsų skaitytojus gauti per šį vajų nors po vieną naują Laisvei prenumeratorių.

Tai nėra sunku padaryti — reikia tik noro ir kiek tiek pastangų.

Kas ką rašo ir sako

"MES NEPAMIRŠIME ŠIO DRAUGIŠKUMO"

Vienas dalykas aiškus: visų socialinių santvarkų mokslininkai moka taikoje sugyventi ir susikalbėti. Tai įrodė dar vienas pasaulio mokslininkų sąskridis, kuris įvyko Maskvoje ir kuris savo sesijas baigė rugpiūčio 20 dieną. Tai buvo Tarptautinės Astronomų Sąjungos suvažiavimas, kuriame dalyvavo mokslininkai tiek iš socialistinių kraštų, tiek iš kapitalistinių. Ypač, pasirodo, gražiai kooperavo tarybiniai ir amerikiniai astronomai.

Amerikietis profesorius Peter van de Kamp paskutinėje sesijoje pasakė:

"Mes niekados neužmiršime tarybinių žmonių draugiškumo, jų meilės mokslui, jųjų sostinės; mes visados atsiminsime čionai Maskvoje sukurtus susidraugavimus."

Panašiai išsireiškė ir amerikietis mokslininkas F. W. Brown. Jis, tarp kitko, pasakė:

"Tai yra mano pirmas Tarybų Sąjungoje apsilankymas. Aš labai džiaugiuosi turėjęs progą asmeniškai susipažinti su tarybiniu gyvenimu. Į mane ypač gilų įspūdį padarė tarybinių žmonių svetingumas, jų draugiškumas ir malonumas, kurį man teko susitikti būnant Tarybų Sąjungoje."

Mokslininkas Brown nepasitenkino astronomų kongrese dalyvavimu. Jis sakosi plačiai apsidairęs ir daug ką pamatęs. Buvęs nuvykęs net į Leningradą. Jo išvada:

"Viskas, ką tik aš mačiau, viršijo mano įsivaizdavimą. Aš buvau nustebintas padarytu progresu išvystyme tarybinės ekonomikos ir kultūros..."

Baigdamas savo pastabas, mokslininkas Brown pareiškė:

"Apleisdamas Maskvą, aš noriu išreikšti viltį, kad panašūs mokslininkų sąskridžiai būtų laikomi ir ateityje. Tas sustiprins kooperavimą ir vieni kitų pažinimą. Mums būtų malonu mūsų kolegas vėl susitikti Jungtinėse Valstijose Vienuoliktojoje Pasaulinės Astronomų Unijos Generalinėje Asamblėjoje."

PABLŪDĖLIO SAPALIOJIMAS

Ir kanadietis Jonas Kardelis yra susižavėjęs "Pasaulio Lietuvių Bendruomene." Jis eina toliau, negu klerikalai. Jis jau savinasi visus lietuvius be jokios išimties. Jis net neužsimerkęs savo "Nepriklausomoje Lietuvoje" (rugs. 10 d.) užgieda:

"PLB organizacija yra sukurta visiems laikams ir visiems lietuviams, nežiūrint to, ar lietuvis gyvena Lietuvoje ar už jos ribų ir ar jis priklauso kuriai organiacijai ar nepriklauso jokiai. Yra tik viena sąlyga — ar lietuvis save laiko lietuviu."

Visi pilno, sveiko proto žmonės seniai vadovaujasi tuo mokslinių dėsniu, jog nieko pasaulyje nėra "visiems laikams," kad viskas gimsta, gyvena ir miršta. Na, o, va, saujelė kunigų suvažiavo ir sukūrė mums "visiems laikams" organizaciją.

Kitas dalykas: daugybė mūsų, labai gerų, švarių ir protingų lietuvių, nenorime nieko bendra turėti su tuo padaru, bet tas, matote, nesvarbu, nieko nereiškia. Nuo dabar "PLB" kalbės ir veiks visų mūsų vardu. Jeigu kuris lietuvis norės išsisukti, tai turės savęs nebelaikyti lietuviu. Pagal Jono Kardelo prisakymą, kitokios išeities lietuviui niekur nebepaliko!

VIS TIEK VISKO NUSLĖPTI NEGALI

Lietuvos priešų spauda giriasi susilaukus iš Lietuvos pabėgusio "žemaičio." Beveik viską sumaišęs su žeme "žemaitis" tačiau pripažįsta:

"Mokslas Lietuvoje dabar pricinamesnis, todėl daugiau jaunuomenės ir mokosi... Dar pažymėtina, kad pastaruoju metu ten yra labai populiarus sportas, daina ir—tautiniai lietuviški drabužiai."

IRGI PRIEŠ KINIJĄ

Brooklyno smetoninininkų "Vienybė" (rugs. 12) prideda savo balsą prie tų, kurie norėtų, kad Amerika gintų Kinijos salas nuo iKnijos! Tysliava kaltina Kinijos komunistus už visus nesusipratimus Formozos sąsiauryje. Girdi, atidavus Kinijai Quemoy salą, ji pareikalaus ir Formozos. O "nušlavusi Čan Kai šeką, komunistinė Kinija eis toliau."

Apie teisę ir teisingumą nė žodelio. Apie tai, kad neteisinga ir nepadoru atimti iš jos tai, kas jai priklauso, irg nieko nesako.

ŠVIESA IR LAIMĖ Į LIETUVOS KAIMĄ

"Tėvynės" Balsel" skaitome:

Greitai teka Dysnos vandenys, skiriantieji dvieju gretimų rajonų — Dūkšto ir Ignalinos — laukus. Susitiko sykį prie šios upės Ignalinos rajono "Pergalės" kolūkio pirmininkas Petras Patiejūnas su Dūkšto rajono Černiachovskio vardo kolūkio pirmininku Sysojevu ir sutarė statyti ties Padysnio kaimu hidroelektrinę.

...Patiejūno ir Sysojevo sumanymas patiko abiejų kolūkių kolūkiečiams. Prie jų prisijungė dar "Naujųjų Daugėliškių," "Naujųjų Ožionių," "Tiesos," "Padysnio," "Draugystės" kolūkių kolūkiečiai. Jie taip pat panoro statyti hidroelektrinę.

Praėjo atkaklaus darbo metai... Aukštas žemės pylimas nusitiesė skersai upę. Užtvankos vidury — dailus vienaaukštis namelis. Tai HES pastatas. Prieš jį — vandens saugykla, užliejusi 122 hektarų plotą. Kairiajame saugyklos krante stovi mūrinis namas, kuriame gyvena aptarnaujantis personalas.

Nuo HES pastato į visas puses eina virtinės stulpų. Nutiesta 118 kilometrų laidų. Laidai nutiesti į kolūkiečių namus, gamybinius pastatus, administracines įstaigas. Viskas paruošta elektros srovei paleisti.

"Padysnio" hidroelektrinė dar kol kas neveikia. Joje vyksta paskutinieji stoties vidaus įrenginių montavimo darbai. Tačiau kolūkiečiai jau naudojasi energija iš laikinai pastatytos elektrinės su vidaus degimo varikliu. Iš jos per HES transformatorių srovė eina į gyventojų namus.

Bonna. — Netoli upės Rhine traukinys musirito nuo rėlių. 18 žmonių užmušta.

Rokiškis 1918-1919 metais

Šiais metais Lietuvos darbo žmonės pažymi istorinę datą — Lietuvos Komunistų partijos sukūrimo ir pirmosios proletarinės revoliucijos Lietuvoje 40-ąsias metines. Vienas pirmųjų revoliucijos židinių mūsų krašte buvo Rokiškis. Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos idėjų veikiami, Rokiškio apskrities darbo žmonės 1918 metais, komunistų vadovaujami, pakilo į kovą už Tarybų valdžią. Vargingieji valstiečiai, dvarų kumečiai, darbininkai kūrė revoliucinius komitetus, aktyviai kovojo prieš vokiškuosius okupantus, dvarininkus ir buržuaziją, vykdė revoliucinius pertvarkymus.

Daug metų praėjo nuo tų istorinių dienų. Šiandien rokiškiečiai kuria naują gyvenimą. Jie didžiuojasi savo miesto, rajono revoliucinėmis tradicijomis, negaili jėgų pramonei vystyti, žemės ūkiui kelti, siekia vis naujų kultūros laimėjimų.

Šlovingų dienų relikvijos

Mūsų rajono darbo žmonės vieni pirmųjų Lietuvoje

Svečiai iš Kauno Rokiškio kraštotyros muziejuje apžiūri ekspoziciją, skirtą revoliuciniams 1918-1919 m. įvykiams.

pakilo į kovą už Tarybų valdžią. Jau 1917 metų pabaigoje Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos Rusijoje sukelta banga atsirito ir į Rokiškio apskritį. Dvarų kumečiai, darbininkai, kaimo varguoliai griebėsi ginklo, stojo į kovą prieš neapkenčiamus engėjus, kūrė revaliucinius komitetus. 1918 metų pabaigoje Obeliuose įvykusi apskrities partinė konferencija paskelbė savo istorinį nutarimą — ginkluota jėga paimti Rokiškį ir įkurti Tarybų valdžią. Konferencija išrinko karinį revoliucinį komitetą, kuriam vadovavo komunistas Eduardas Tyčkus. Plačių darbo žmonių masių remiami, revoliucionieriai 1918 metų gruodžio mėn. 25 dienos rytą užėmė Rokiškį ir paskelbė darbo žmonių valdžią.

Nuo pat pirmųjų savo gyvavimo dienų Tarybų valdžia Rokiškyje ėmė aktyviai kurti naują gyvenimą, įtraukdama darbininkus, pažangius inteligentus ir kaimo varguolius į valstybės valdymą.

Tačiau vokiškųjų okupantų remiama lietuviškoji buržuazija kraujuje paskandino dar nesuspėjusią sustiprėti Tarybų valdžią. Buržuazinio nacionalisto Grigaliūno-Glovacko vadovaujama budelių gauja masiškai žudė revoliucionierius. Komunistai nuėjo į pogrindį ir iš ten tęsė kovą prieš engėjus.

Atmintinos dienos

Daug darbo žmonių ekskursijų iš visos Tarybų Lietuvos aplanko šiemet — jubiliejiniais Lietuvos Komunistų partijos sukūrimo ir pirmosios proletarinės revoliucijos Lietuvoje 40-osios sukakties metais — mūsų kraštotyros muziejų, kuriame sukauptos šlovingųjų 1918-1919 metų relikvijos. Prieš lankytojų akis praplaukia anų metų atmintinos dienos.

Keletą stendų užima ekspozicija apie 1918-1919 metų revoliucinius įvykius. Mes matome čia buvusio mokytojo — apskrities karinio revoliucinio komiteto pirmininko— Eduardo Tyčkaus portretą. Atviras, valingas veidas. Jis buvo vienas tų, kurie 1918 metų birželio mėnesį kūrė Rokiškio apskrities partinę organizaciją, kurios centras buvo Antanašės dvaras. Štai matome nuotraukoje ir šio dvaro svirno griuvėsius. Čia 1918 metais įvyko organizuotas darbininkų susirėmimas su vokiečiais kareiviais, plėšusiais kraštą.

O štai guli po stiklu Lietuvos Švietimo liaudies komisariato organo — laikraščio "Švietimo reikalai" 1919 m. vasario 15 d. numeris. Jame išspausdintas straipsnis, liudijantis apie jaunos Tarybų valdžios Rokiškyje rūpinimąsi naujos liaudies švietimo sistemos sukūrimu. Šiame straipsnyje rašoma:

"Susidarius švietimo ir kultūros skyriui prie revoliucinio komiteto... sausio mėn. pradžioje buvo sušauktas mokytojų suvažiavimas. Per suvažiavimą vietoj anksčiau buvusios programos sukurta nauja. Iš mokyklos mokomųjų dalykų pašalinta tikyba... Mokslas visose mokyklose eina gimtąja kalba. Nustatytas atlyginimas mokytojams... Atidaromos keturios naujos mokyklos. Keturiose vietose steigiamos suaugusių mokyklos, kursai, po visą apskritį skaitomos paskaitos..."

Šlovingųjų 1918-1919 metų relikvijos, kurios saugomos muziejuje, skiepija darbo žmonėms meilę Tarybų valdžiai, neapykantą jos priešams, tvirtą pasiryžimą kovoti už naujus laimėjimus socializmo statyboje.

S. DAUNYS,
Rokiškio kraštotyros muziejaus direktorius

Naujas propeleris

Jau buvo rašyta, kad Amerikos karinis laivynas pasigamino naują laivų propelerį, kuris pagreitins spartą. Naujas propeleris nepanašus į savo pirmesnius "brolius."

Seni propeleriai yra metaliniai sparnai, kaip ir vėdintuvų. Jie, užmauti ant ašies, sukasi su ašimi, kabina yandenį ir laivą stumia pirmyn.

Naujas propeleris yra panašus į grąžtą. Jis sukasi ir laivą stumia pirmyn.

Redakcijos Atsakymai

M. Mačioniui, Newark, N. J. Jūsų ilgas laiškas dar apie bibliją ir Jehovą tiktai veltui vietą užimtų laikraštyje. Todėl nedėsime. Atleisite.

Susimildami, nekūlokiuokit!

Nors jau buvo "Laisvėj" pastebėta, bet reikia dar ir dar tą pačią pastabą mūsų skaitytojams padaryti.

Kai kalbate arba skaitote spaudoj apie Lietuvos kolektyvinius ūkius, tai netarkite "kūlokis," "kūlokietis," o kolūkis, kolūkietis.

Nejaugi niekaip neįstengiate šio, rodos, lengvučio žodžio teisingai ištarti?

Palikite "kūlokiavimą" tiems, kurie šitaip šį žodį tardami siekia Lietuvos kolektyvinius ūkius pašiepti. Lietuvos draugams "kūlokiavimas" — tai savęs pažeminimas, skaityt nemokančiu pasirodymas.

"Kolūkis" yra sutrumpintas dviem žodžiais pavadinimas—kolektyvinis ūkis. Taip, kOlektyvinis, o ne "kŪlektyvinis," taigi, kOlŪkis, o ne "kŪlOkis."

-:-

Tenka girdėt sudarkytai tariant ir žodį FESTIVALIS, sako "festavilis." Jei sakytų *festivalas*, tai būtų atleistina, bet kai sako ir net skaito *"festavilis,"* kaip niekur ir niekad nebuvo rašoma, ir kai dargi taip skaito menininkai, tai tenka stebėtis!

Nekantrus

Įdomus N. Jersey valstijos pakraštys

New Jersey valstija turi kelių šimtų mylių Atlanto vandenyno pakraštį. Įdomu tai, kad veik visu pakraščiu tęsiasi salų salos, kaip ir kokia dirbtina juosta, kuri pakraščio vandenis atskiria nuo Atlanto.

Tarpe sausyno ir salų yra dideli vandens plotai, bet negilūs. Ten veisiasi vėžiai, krabai ir kitokios kevalinės žuvys.

AUSTRALIJA NĖRA SUSIRIŠUSI RANKŲ

Melbourne. — Australijos premjeras Menzies sako, kad Australija nėra pasižadėjusi ginti Quemoy salas. Nors Australija turi bendro gynimosi sutartį su Jungt. Valstijomis, bet tas dar nereiškia, jog ji turėtų kartu eiti į karą prieš Kiniją dėl Kinijos salų.

Šypsenos

NESVIETIŠKAS ŠYKŠTUMAS

Vaikinas ir mergina sėdi mėnesienoje.

Vaikinas: "Brangioji, duok man tik vieną!"

Mergina: "Neduosiu!"

Vaikinas: "Brangioji, tiktai vieną!"

Mergina: "Nė neprašyk, negausi. Vieną beturiu ir tą pati noriu surūkyti."

GERAI, KAD NE JOS

Vyras su pasididžiavimu žmonai apie jų sūnaus gabumus: "Aš manau, kad jis turi mano smegenis".

Žmona, truputį supykusi: "Tikra tiesa, nes aš savo smegenis tebeturiu".

IRGI VYRAS KALTAS

"Tai kas gi galėjo jūsų langą išmušti?" klausia moteriškė savo kaimynkos.

"Kas gi daugiau, —mano vyras. Kai paleidžiau į jį akmenį, tai spėjo pasitraukti ir akmuo pataikė į langą".

ĮVAIRUMAI

PAVOJINGAS SKANĖSTAS

Tolimųjų Rytų jūrose sutinkama žuvis — tetrodonas. Japonai ja labai mėgsta ir vadina "fugu." Kai kurios "fugu" rūšys labai nuodingos, bet kurios iš jų — niekas dar nenustatė. Nors kas metai Japonijoje nuo "fugu" miršta apie 100 žmonių, vietos gyventojai neatsisako nuo šio pavojingo skanėsto...

DREIFUOJANTI STOTIS KALNUOSE

Pagal tarptautinių geofizinių metų programą Pamyro kalnuose nuo 1957 metų rudens 4,000 metrų aukštyje ant Fedčenkos ledyno veikia tarybinė dreifuojanti stotis. Kartu su ledynu stotis per parą nukeliauja vos vieną metrą. Kokiose sąlygose dirba penki stoties darbuotojai, galima spręsti iš to, kad temperatūra čia neretai nukrinta žemiau —40°C, o vėjo, nešančio sniego, greitis pasiekia 100-120 km/val. Ši stotis, atliekanti labai svarbų ledynų tyrimo darbą, yra pasaulyje vienintelė kalnų dreifuojanti stotis.

KOKIU GREIČIU SKRAIDO VABZDŽIAI

Prieš keletą metų užsienio spaudoje pasirodė sensacingas pranešimas: musė cefenemija gali pasiekti 1,-300 km/val. greitį, vadinasi, per porą dienų ji gali apskristi žemės rutulį... Dabar nustatyta, kad gamtoje greičiau už garsą skraidančių musių nėra ir negali būti, nes tokiu greičiu skrendantis vabzdys sudegtų nuo oro trinties. Net greičiausių vabzdžių — gylių — greitis neviršija 18 m. per sekundę.

RESTAURUOJAMA IZIDĖS ŠVENTOVĖ

Vengrijoje, Sombatchėjaus mieste, kasdami pamatus naujam namui, surado senovinės šventovės, skirtos deivei Izidei, griuvėsius. Pasirodo, kadais čia stovėjo senovinis romėnų miestas Savarija, kuris 455 m. buvo užverstas žemės drebėjimo metu. Vengrų archeologai nutarė restauruoti Izidės šventovę ir paversti ją archeologiniu muziejumi.

POŽEMINIS FOTOAPARATAS

Italų archeologas-mėgėjas išrado originalią fotokamerą, leidžiančią fotografuoti senovines laidojimo vietas, neatkasus kapų. Fotokamera įmontuota į ploną metalinį virbą, kuris nuleidžiamas į žemę pro išgręžtą angą. Apsisukdama aplink savo ašį, kamera padaro 24 nuotraukas. Išryškinus filmą, galima spręsti, verta šioje vietoje pradėti kasinėjimą, ar ne.

PAUKŠTIS-SIUVĖJAS

Smailiu snapeliu pramušęs lapo kraštelį, nedidelis paukštelis "perveria" pro atsiradusią skylutę siūlą, iš anksto "nuvytą" iš medvilnės arba voratinklio. Dar keletas tokių "dygsnių" ir iš dviejų lapų gauna gražų, tvirtai susiūtą lizdą. Sunku patikėti, bet toks paukštis yra. Jis gyvena Birmoje. Pasirodo, Pietų Italijoje, Ispnijoje, Graikijoje ir Šiaurinėje Afrikoje gyvena dar viena paukščių - siuvėjų rūšis — cistikola. Įdomu, kad cistikolos patinėlis užbaigia "siūti" lizdelį, jau patelei perint.

Monrovia.—Liberijos valdžia užprotestavo prieš francūzų planuojamus atominių ginklų bandymus Afrikoje. Buvo pranešta, kad francūzai žada bandymus pravesti Saharoje.

ĮDOMYBĖS

Ženatvė akmens su krūmu

Kiekvieną pavasarį valstybė Maharaja of Orchia, Centrinėje Indijoje, praleidžia po pusę milijono dolerių dėl suženijimo akmens su krūmu! Ir tai būna keisčiausios ceremonijos, kokios kad yra žinomos pasaulyje.

Štai kaip būna parenkamas apvalas ir švelnus akmenukas ir krūmas, vadinamas Toolsey (Ocimum Sanctum).

Akmenukas atstovauja vyrą, o krūmokšlis moterį. Šalimais vienas kito įdeda į tam tikrą karietą, tuomet surengia milžinišką procesiją ir veža prie altoriaus kaip vyrą ir moterį.

Procesijos priešakyje eina aštuoni drambliai, apdengti tam tikrais kostiumais, kurie būna padabinti auksiniais papuošalais. Paskiau seka 12,000 kupranugarių karavanas, kuris neša įvairias dovanas. Juos lydi 4,000 raitelių, pasipuošę tam tikrais indiškais ženklais, ir kiekvienas raitelis atstovauja 300,000 indusų.

Šios mistiškos ceremonijos mums atrodo fantazija, bet maharajiečiams ir jų gentims yra šventas dalykas.

Tas akmenukas, kuris perstatomas jaunavedžiu, yra vadinamas Salaghama. Jis įtalpinamas į tam tikrai išdabintą kevalą ir gerbiamas ir laikomas kaip didžiausias dievas Vishnu. Tas krūmokšlis Toolsey, kuris laikomas gyvenančia moteriške, būk meldžiasi, kad paliktų dievo Vishnu moteris po mirties. Paskiau tas akmenukas ir tas krūmokšlis yra įtalpinami į koplyčią, ir pagarbai jų būna iššaunama 17 kanuolių salva. Po visų ceremonijų tas akmuo ir Toolsey paliekami linksmai gyventi kaip vyras ir moteris per 12 mėnesių. O sekantį pavasarį vėl būna atliekamos panašios ceremonijos.

$5,000 vežikui už laukimą

Vieną popietį 1887 m. rugsėjo 20 d. Lord Draggs, pagarsėjęs valtininkas, Brighone, Anglijoje, pasišaukė vežiką ir pasakė: "Nuvežk mane į vakarinę prieplauką ir palauk manęs, iki sugrįšiu, o už laukimą bus užmokėta. Aš einu išbandyti savo naują valtį. Aš tikiuosi sugrįžti šį vakarą. Ir kuomet sugrįšiu, tu parveši mane namo."

Vežikas Martynas Holloway laukė lordo visą popietį, bet nesulaukęs vakare parvažiavo namo.

Ant rytojaus jis sugrįžo i tą pačią vietą vėl laukti, bet lordas vis nesugrįžo. Taip jis išlaukė dieną, savaitę ir mėnesį. Paskui jis isitaisė pastoviai lauktf toje vietoje, atsisakydamas nuo vežimo kitų. Jis niekur nesiteiravo, kas atsitiko su lordu, kad nesugrižta, ir niekam nesakė, kodėl ir jis ten laukia. Ir tik sėdėjo savo karietoje dieną po dienos ir vis laukė.

1889 m. gegužės 12 d., po išlaukimo 599 dienu, jo nuostabai lordas sugrįžo ir išaiškino vežikui, kad jo laivas veikęs labai sklandžiai ir kad oras buvęs tokis patrauklus, kaip tik tinkamas ilgai kelionei, tad jis ant vietos ir nusprendęs apiplaukti aplink visą pasaulį! Vežikas, išklausęs jo didenybės paaiškinimo, ištraukė iš užančio popierių, ant kurio buvo smulkmeniškai užsymėta, kiek jis turėjo nuostoliu belaukdamas lordo. Bila buvo 989 svarai 15 šilingų ir 6 penai — kas buvo arti $5,000 dolerių.

Lordas pasakė "gerai" ir be jokių priekaištų užmokėjo bilą.

"Namo, Martynai," užkomandavo lordas. Vežikas supliakšsėjo botagu arkliui per šoną ir patraukė link lordo namų.

Privažiavę prie kliombos atrado du tarnus, be kepuriu belaukiančius lordo.

Bet čia vežikas pridavė antrą bilą už parvežimą nuo prieplaukos, tačiau bila buvo maža. Lordas ir šitą bilą užmokėjo ir, nė sudie nepasakęs, įsmuko į palociu!

Generolas Sir Arthur Sloggett

Generolas Sloggett buvo peršautas per širdį 1898 m. Bet per sugabumą ir pastangas savo gydytoju buvo išgydytas ir gyveno 31 metus! Mirė sulaukęs 72 metų.

Jean Gai iš Bordeaux neturėjo savo vaikų, nors buvo vedęs 16 sykių. Kiekviena jo moteris buvo apveista per kitus pirma ženatvės. Ir kuomet jie suskaičiavo visus vaikus, tai jis surado, kad jis yra patėvis 121 vaiko, bet nė vienas nevartojo jo vardo!

J. Bimba

Maskva. — Visoje Tarybų Sąjungoje eina dideli masiniai žmonių susirinkimai, kuriuose protestuojama prieš Amerikos politiką Tolimuosiuose Rytuose.

DIDŽIOJO AMERIKIEČIO DAINININKO PAUL ROBESONO FILOSOFIJA IR PAŽIŪROS

(Iš jo knygos "Už tai aš kovoju")

MAN ATIDARĖ AKIS

...Mano susidomėjimas Afrika pakrypo visai kita linkme po to, kai vienas afrikietis papasakojo apie savo kelionę į Tarybų Sąjungą. Jis keliavo po šios šalies rytus ir matė jakutus — tautą, kuri prie carizmo buvo laikoma atsilikusia. Jis buvo labai nustebintas dabar jau išnykusios jakutų gentinės santvarkos panašumu į jo paties gyvenimą Rytų Afrikoje. Kas įvyktų su tautomis, panašiomis į jakutų, jei jos būtų išvaduotos iš kolonijinės vergovės ir prisijungtų prie socialistinės visuomenės statytojų?

O ir aš pats, pirmą kartą atvykęs į Tarybų Sąjungą 1934 metais, mačiau jakutus ir uzbekus. Tai tautos, kurios praeityje buvo pavergtos, o dabar padarė šuolį nuo pirmykštės bendruomenės santvarkos iki šiuolaikinės pramoninės ekonomikos, nuo neraštingumo iki mokslo viršūnių. Jų senoji kultūra klesti ir turtėja. Jų jaunimui prieinamas mokslas ir menas. Argi visa tai jie pasiekė per tūkstantmetį? Ne, jiems tereikėjo mažiau kaip dvidešimties metų!

IR PATS PAMAČIAU

Taigi, domėdamasis Afrika, aš susidomėjau Tarybų Sąjunga ir nuvykau pasižiūrėti, kas ten dedasi. Aš daug kartų kalbėjau apie tai, kaip malonu man buvo įsitikinti, kad žmonėms su spalvota oda ten niekas negresia, kad jie laisvi ir lygiateisiai. Apie tai ne svkį kalbėjo, ne svkį tuo įsitikino ir kiti užsieniečiai. Visai neseniai aš perskaičiau "Afro-America" išspausdintą daktaro Viljamo F. Rido, Šiaurės Karolinos valstijos Techninio ir žemes ūkio fakulteto dekano straipsnį apie kelionę į Tarybų Sąjungą. Jis rašo: "Aš nemačiau ten jokių rasinės diskriminacijos žymių. Aš manau, kad teisinga bus pasakyti, jog rasinės diskriminacijos Tarybų Sąjungoje nėra. Aš nemačiau skirtumo tarp baltųjų ir spalvotųjų žmonių gyvenimo TSRS. Jie niekuo neizoliuoti vieni nuo kitų. Tikintieji, balti ir spalvoti lanko bendras bažnyčias, mokosi bendrose mokyklose".

MANO SŪNUS

Štai kokie ten reikalai.. Aš nemanau, kad tai galėtų nepatikti kokiam nors negrui. Na, o man visa tai labai patiko. Ir aš nusprendžiau, kad bus labai gera nusiųsti sūnų į Tarybų Sąjungą mokytis. Jis mokėsi ten dvejus metus. Žinau, kad daugelis padarė iš to labai toli siekiančias išvadas. Tačiau Polis jaunesnysis, kuris vėliau stojo į vidurinę mokyklą Springfilde, Masačusetso valstijoje ir baigė Konnelio koledžą Niujorke, pasakojo, kad Maskvos mokykloje praleistos dienos nepamirštamos, kad jis turėjo gerus mokytojus ir gerus draugus, gerai išmoko kalbą. Kodėl gi kas nors dėl to turėtų nerimauti? (Matyt, tai sukėlė nerimą valstybės departmentui, nes šis faktas buvo viena i priežasčių, dėl kurių aš netekau paso!).

Aš priėjau išvadą, kad daugelio tautybių bei rasių patirtis Tarybų Sąjungoje — milžiniškoje šalyje, užimančioje šeštadalį žemės rutulio — labai brangi kitų tautybių žmonėms Rytuose; ta patirtis padės jiems sukurti naują visuomenę. Dabar, kai daugelis Azijos ir Afrikos tautų kovoja už savo laisvę, jų tarpe yra nemaža žmonių, taip pat ir vadovų, kurie sakosi randą daug vertingo Tarybų Sąjungos ir jaunosios Kinijos laimėjimuose. Pavyzdžiui, tokioje šalyje kaip Indija, plačiai paplitusi nuomonė, jog jos problemas vienokia ar kitokia forma tikriausiai galės išspręsti socializmas.

Aš jaučiu, kad nuolat augantis Tarybų Sąjungos autoritetas tarptautinėje arenoje suvaidins svarbų vaidmenį kolonijinių šalių išsivadavimo judėjime. Šios pažiūros teisingumas pasitvirtino tuomet, kai visai neseniai pasaulis pamatė, kaip greit ir efektyviai Tarybų Sąjunga blokavo Vakarų imperializmą, bandžiusį atimti iš laisvojo Egipto Sueco kanalą. Čia, Niujorke, kur yra Suvienytų Nacijų Organizacija, mes patys savo akimis galėjome pamatyti, kaip Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių valstybių atstovai balsavo už paramą spalvotiesiems pasaulio žmonėms. Kai kas sako, kad tai tik politinis meilikavimas. Tačiau, ar viso pasaulio spalvotiesiems žmonėms būtų bloga, jei Jungtinių Valsti-

Paul Robeson

jų delegatai Suvienytųjų Nacijų Organizacijoje taip pat "pameilikautų", balsuodami už spalvotųjų interesus?..

KUO AŠ NEBUVAU IR NESU

Oficialieji Vashngtono sluoksniai pavaizdavo mano pažiūras į Tarybų Sąjungą ir šiltus draugiškus jausmus šios šalies žmonėms, o taip pat jų draugiškus jausmus man kaip didžiausią nusikaltimą. Man buvo primetama, jog aš esąs kažkokio "tarptautinio sąmokslo" dalyvis.

Norite sužinoti tiesą? Aš nedalyvauju ir niekuomet nedalyvavau jokiame tarptautiniame sąmoksle, ir nepažįstu nė vieno žmogaus, kuris būtų į tokį sąmokslą įtrauktas. Tai aišku kiekvienam, o ypač negrui. Jei valstybiniai valdininkai turėtų nors mažiausių įrodymų, patvirtinančių mano dalyvavimą sąmoksle—galite kirsti iš paskutinio dolerio — jie padarytų viską, kad aš patekčiau už grotų! Tačiau tokių įrodymų jie neturi, todėl šis kaltinimas—melas!

TIKIU SOCIALIZMO PRINCIPAIS

Aš daug kartų viešai pareikšdavau, kad tikiu socializmo principais. Aš tvirtai įsitikinęs, kad socialistinė visuomenė užtikrina visai žmonijai perėjimą į aukštesnį išsivytymo laipsnį, kad tai tokia visuomeninio gyvenimo forma, kuri ekonomikos, estetikos, visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo srityse stovi aukščiau už sistemą, pagrįstą asmenine nuosavybe. Istorija rodo, kad socialinės permainos neįvyksta "sąmokslų" ir "konspiracijų" keliu: žmonių visuomenės vystymosi procesas nuo gentinės santvarkos į feodalinę, paskui į kapitailistinę ir pagaliau į socialistinę yra neišvengiama būtinybė, kuri veda žmoniją į geresnį gyvenimą...

MŪSŲ ŠAUNIEJI DIDVYRIAI

Stalinės lempos šviesoje aš džiaugsmingai šypsodamasis žiūrinėju mūsų didvyrių — Little Rocko moksleivių nuotraukas laikraščiuose. Jų giedriuose, iškilminguose veiduose aš matau laiko ženklą, — ženklą, keliantį šviesias svajones ir viltis... Štai jų vardai —didvyrių vardai: Elizabet Ekford, Karlota Uolz, Mini Džin Braun, Gloria Rei, Telma Mazeršed,, Melba Petilo, Džefersonas Tomas, Terensas Robertsas ir Ernstas Grinas. Prie šio sąrašo galima pridurti vardus dar visų kitų negrų vaikų, gyvenančių Pietuose, kurie įrašė naujus puslapius didžiojoje narsumo ir kovos už žmogiškąjį orumą epopėjoje. Tvirtai žengiančių mokyklon, nugalinčių visas diskriminacijos užtvaras, negrų vaikučių kojų trepsėjimas girdėti vis aiškiau ir aiškiau; jų žingsniai aidi visame pasaulyje.

Brangieji Little Rock vaikai! Jūs, jūsų tėvai ir kiti jūsų bendruomenės negrai pripildė visos negrų tautos širdis džiaugsmu ir atgaivino įsitikinimą, kad mes iškovosime laisvę. Jūs — mūsų tautos didybė ir garbė, ir mano širdis dainuoja iš karštos meilės jums. Mūsų šalis nebus iš tiesų didi ir puiki tol, kol jums nesuteks galimybės laisvai augti ir vystytis, kad jūs galėtumėte paaukoti savo jėgas ir talentą tėvynės labui.

Jūs — mūsų vaikai, bet visas pasaulis pagrįstai laiko jus savo vaikais. Visame pasaulyje žmonės žiūri į jūsų veidus ir į veidus tų, kurie jus persekioja. Ir žmonės jūsų pusėje. Kiekvienas tėvas, kiekviena motina nori, kad jų vaikai būtų tokie, kaip jūs — Little Rocko moksleiviai. Jus laimina visi gerieji pasaulio žmonės.

Tai ir tavo vaikai, Amerika, ir tu turi jais didžiuotis. Amerikos svajonė — Džefersono ir Linkolno, Emersono ir Tveno svajonė dėka jų pakilo naujam gyvenimui. Tokius vaikus reikia rupestingai auginti, nes juose ne tik įsikūnijo mano tautos viltys ir lūkesčiai: su jais surištas demokratijos likimas Amerikoje.

NUOSTABUS LAIKO ŽENKLAS

...Aš atitraukiu akis nuo stalo. Žvelgiu pro aukštus savo kambario langus į dangų viršum Harlemo ir mąstau dar apie vieną nuostabų laiko ženklą. Ten, aukštai danguje spindi žvaigždės ir nustebusios apžiūrinėja du Žemės-Motinos naujagimius — du mažus mėnulius, padarytus žmogaus rankomis, linksmai skriejančius aplink Žemę. Ir aš vėl šypsausi, nes žinau, kad kažkur aukštai viršum galvos lekia palydovai patvirtindami didžiąją tiesą: nėra tokių aukštumų, kurių nepasiektų žmonija. Aš galvoju apie savo draugus, apie Tarybų Sąjungos žmones, kurių rankos ir protas sukūrė šį stebuklą, atveriantį žmogui beribes kosmoso erdves.

PIKTĄ LEMIANTIEJI PRANAŠAI

Kai buvo padarytas pirmasis ratas, išspausdinta pirmoji knyga, atsirado žmonių, kurie įžvelgė šiuose naujuose atradimuose pavojų. Ir mūsų laikais mūsų šalyje yra tokių pikta lemiančių pranašų, kurie tvirtina, kad palydovai gresia Jungtinėms Valstijoms. Kokie niekai! Žemės palydovai — tai visos žmonijos pergalė, naujas milžiniškas mokslo ir technikos šuolis. Jiems skirta pagerinti visų tautų gyvenimą. Gal būt, kai kuriems politikos "ant karo slenksčio" šalininkams, generolams-džingoistams (džingoizmas — kovingasis šovinizmas) pasirodė, kad palydovo signalai reiškia: "Smulkūs žmogeliai, pamirškite savo beprotiškuosius karo planus!" Ką gi, jeigu jie taip suprato palydovo signalus — tai tik į gera.

NAUJOJI TAIKOS ŽVAIGŽDĖ

Ir protingi žmonės, ir kvailiai negali nematyti, kad Rytuose patekėjo nauja taikos žvaigždė; palydovai sako mums, kad karo neturi būti, kad tautos turi rasti kelią į taikų sambūvį, kalba apie tai, kad Jungtinės Valstijos ir Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga turi nustatyti draugiškus santykius ir užtikrinti taiką visame pasaulyje.

Negrų laikraščiuose, gulinčiuose ant mano stalo, aš skaitau apie tuos mūsų laiku ženklus — apie mažąjį Little Rocka ir apie mažąjį mėnulį. Vedamuosiuose ir laiškuose redakcijai negrai rašo apie rimta grėsmę taikai ir žmonijai; apie rasizmą. Jie smerkia rasizmą, nes rasizmas — žmonijos pažangos priešas. Palydovą sukurti padėjo tokia švietimo sistema, kuri atveria mokslo įstaigų duris visoms tautybėms. Negrai kaltina savo šali tuo, kad ji leido rasizmui užtverti negrų vaikams kelią į lygų apmokyma. Tai yra kliūtis Amerikai į naujus laimėjimus moksle.

SVEIKINU TAVE!

Sveikinu tave, mažasis palydove! Milijonas padėkų už tuos linkėjimus, kuriuos gavo nuo tavęs mano tauta! Aš įsitikinęs, kad tu suteiksi mums dar daug gero.

Taika! Taip, tai visų svarbiausia. Jei bus užtikrinta taika, suklestės visos tautos ir rasės. Kai žmogus ims žengti keliu, nušviestu tų mažų mėnulių spindesiu, jis pažvelgs žemyn į Motiną-Žemę ir su didele meile, su pasididžiavimu už visą žmoniją pasakys tai, ką pasakė kadaise šekspyras apie savo tėvynę: "Ta laimingoji žmonių gentis, tas mažutis pasaulis..."

ARMIJOS SEKRETORIUS PASITIKI ČIANGU

Singapore. — Čia besilankąs Jungtinių Valstijų armijos sekretorius Brucker pasakė, kad jis pilnai pasitiki Čiang Kai-šeko jėgomis. Jos pajėgsiančios atmušti bile kokį Kinijos užpuolimą ant Quemoy ir Matsu.

Spygliuotais gyvenimo keliais

Apsakymėlis iš lietuvių angliakasių gyvenimo Jungt. Amer. Valstijose

(Tąsa)

"Na, tai gana bus ginčytis dėl kalbos," atsiliepė Leonora. "Atleiskit man, Antanai, kad aš jus įžeidžiau vos tik susitikusi."

Jinai žengė porą žingsnių link savo namų, bet Antanas grubiai nutvėręs josios ranką, taip patraukė prie savęs, jog net gitara iškrito ant žolės iš po Leonoros pažasties: "Sėskimės, dar ne per vėlu."

Antanas prikišęs laikrodėlį arti prie savo akių ir pažiūrėjęs, tarė: "23 iki dvyliktos."

Prie mėnulio šviesos Antanas patėmijo Leonoros užverktas akis. Jis daug nė neklausinėjo dėl ko, nes Leonora pati jam pasakė liūdesio priežastį.

"Nesisielok, draugute," ramino Antanas. "Verksmais ir ašaromis dar niekas nieko neišprašė . . . Nusiramink, nes ir tu savo mylimos motinos iš kapų neprikelsi. Nors tykiai paskambink gitarą, ir bus abiem linksmiau. Ak, kokia puiki naktis! Ir iš šio sodo nesinori nė namo eiti. Gal gražesnės vietos niekur nesiranda už jūsų sodą . . . viena, kad prie upės kranto, o, antra, kad obelys ir kiti vaismedžiai taip stropiai ir sumaniai eilėmis susodinti, kad sudaro žavingą vaizdą."

Pilnas balsvas mėnulis žvalgydamasis pamažu ritosi padangėmis į vakarus, tartum sakydamas žiūrovams "labanakt, iki sekamo vakaro." Kažkur tolokai du gaidžiai užgiedojo skardžiais balsais, o du jaunuoliai, sėdėdami sode ant suolo, vis dar apsikabinę meiliai kalbėjosi, gėrėdamiesi nepaprastu nakties grožiu. Antanas, nors nedrąsiai, apkabino glėbiu Leonoros liekną liemenį ir, glausdamas arčiau savęs, tarė. "Leonora aš myliu tave . . . Dar kuomet eidavome į vidurinę mokyklą, aš ant tavęs akį turėdavau, nes tu buvai iš visos klasės gražiausia! Be to, tu gaudavai nuo mokytojos aukščiausius mokslo pažymėjimus už gabumus."

Iš pradžių Leonora sutiko Antano meilę šaltai. Netikėdama, kad tokio stambaus biznieriaus sūnus įsimylėtų į biedno angliakasio dukrą, kuriam ne kartą prisiėjo naktimis nešdintis iš namų į kalnus pernakvoti, pasislėpus nuo kompanijos mušeikų.

Mat, kuomet šnipai susekė, kad Daubaras organizuoja mainierius į uniją, nuo to laiko nedavė jam ramybės. Naktimis svaidė akmenis į Daubaro langus. Retkarčiais net iš revolverių paleisdavo vieną kitą šūvį. Daubaras su savo jauna dukrele Leonora beveik kožną naktį, prieš eisiant gult, užbarikaduodavo baldais duris ir langus, baugindamasis, kad anglies kompanijos samdyti smogikai (vadinami pramonine policija) taip lengvai neįsiveržtų į trobą.

Daubaras, dar nepilnai pasigydęs savo įlaužtą koją, sugrįžo dirbti į kasyklas, pilnas energijos ir pasišventimo, drąsiai vėl pradėjo organizuoti uniją. Nors jisai buvo tik savamokslis, tačiau turėjo talentuotus gabumus organizavimui darbininkų kovai prieš jų išnaudotojus.

Jo širdis degė kerštu ir ant tekstilės savininkų, kurie nužudė jo žmoną už unijos organizavimą. Tačiau laike žmonos laidotuvių didysis siuvyklos bosas pareiškė, neva apgailestaudamas, kad ta jauna ir padori moteriškė papildė savižudystę, iššokdama pro dirbtuvės langą.

Daubaras buvo mylimas ir gerbiamas visam miestely. Jo neapkentė tik anglies baronai ir stambesni biznieriai. Daubarą kviesdavo iš toliau kiti organizatoriai į pagalbą, kuomet jiems nepavykdavo patiems darbininkus suorganizuoti. Retkarčiais jis atsivesdavo į mitingus savo dukrą Leonorą pakalbėti. Ir kuomet jinai kalbėjo, visuomet girdėjosi griausmingi delnų plojimai. Jinai, kalbėdama apie unijos naudingumą, dažnai įterpdavo kelis žodžius ir apie socializmą. Už tai jos tėvas ją pabardavo, teigdamas, kad čia visas reikalas — unijos organizavimas, o ne socializmo skelbimas. Ir dar pridėdavo: jeigu tu, dukrele, sakydama prakalbas, nesuvaldysi savo liežuvio apie socializmą, tai mus abu pa-skelbs raudonaisiais ir, kad ko, dar užpuolę gali iš miestelio išvaryti . . .

Tačiau duktė, atsikirsdama tėvui, aiškino, jog unijos tik laikinai kiek pagerina darbininkų būklę, o visiškas išsilaisvinimas iš kapitalistinės sistemos glūdi tik socialistinėje santvarkoje.

Tėvas, nors ir gabus darbininkų organizatorius, tačiau neturėjo kiek didesnės nuovokos apie socializmą. Jisai savo galvosena negalėdamas išryškinti problemos apie socialistinę santvarką, prisimygęs klausinėjo dukrą, iš kur ji žino, kad ta kieno tai išgalvota nauja ekonominė ir politinė santvarka tegali išlaisvinti darbininkus iš kapitalistinės vergijos. Duktė, nors buvo prigrasinta niekam neišduoti slaptybės, iš kur jinai sėmė socializmo teorijos mokslą, tėvo prašymui nesipriešino. Jinai pradėjo pasakoti:

"Tėveli, aš sužinojau apie socializmą būdama dar vidurinėje mokykloje. Vieną pavakarį, kuomet visi mokiniai ėjo iš mokyklos, mūsų geroji mokytoja pamojo pirštu, kad aš dar porą minučių pasilikčiau mokykloje. Kai jau visi išėjo, mokytoja atsirakino savo privačią spintą ir paėmusi iš tarpo daugelio dielių knygų vieną storoką knygą padavė man, drausmingai tardama: 'Še, Leonora, imk šią knygą ir parsinešusi namo vakarais skaityk. Tik niekam nesakyk, kur gavai . . . Niekam nė žodelio! Nes, kad ko, aš galėčiau ir savo darbą prarasti.'

"O aš, vos pažvelgusi į knygos antraštę ant viršelio, aiškiai pamačiau paauksuotomis raidėmis atspausdinta 'Karolio Markso Kapitalas.' Tėveli, tikėsite man ar ne, aš, perskaičiusi tą knygą, daugiau iš jos išmokau, negu per dvyliką metų sėdėdama mokykloje."

"Gal ir taip," pritarė tėvas. "Aš esu daug girdėjęs kalbant apie Karolio Markso mokslą, tačiau aš nenusimanau, iš kurio galo jis prasideda. Kol kas pasitenkinkim organizavimu unijų. Aš dar kartą tau, dukrele, patariu: būk atsargi su skelbimu to savo socializmo. Unijos tai jau niekam nenaujiena, nes jos visoje šalyje kaip grybai pradėjo dygti, o socializmo dar tik nauja moksliška teorija, paprastiems žmonėms mažai tesuprantama. Tad reikia ją padėti į šalį, nes šiuo laiku mums abiem yra labai pavojinga apie tai kalbėti.

(Bus daugiau)

Suriaumojo staiga

Suriaumojo staiga
Sūkuringa pūga!
Siuto viesulas ištisą naktį . . .
Daužė laužė medžius—
Tokios šakos nudžius . . .
Pakeleiviui širdis ima plakti.

Po audringų pūgų—
Šiurpulingai baugu
Svetimam pakrašty atsidūrus . . .
Pristigai pinigų,
O čia nėr nei draugų,
Ir plaukyk, it laivelėj be burės . . .

Nuo pirmųjų dienų,
Kai J. V. gyvenu—
Juntu vienišas vienas kaip pirštas . . .
Ir pritapt negaliu
Prie svečiųjų šalių,
Smaugia gerklę man ūkanos tirštos...

It sunkus debesis,
Man širdy ilgesys—
Be bičiulių, draugų, be tėvynės:
Ar naktis ar diena,
Man mintis vis viena,
Vis užgulęs akmuo ant krūtinės.

Man čia taip nesmagu,
Man tėvynės ilgu,
Man vaidenas gimtoji šalelė,
Nenustoju vilties,
Kas man ranką išties,
Kai bus laisvas man grįžtamas kelias.

Bet vis nėr tų kelių—
Ir sulaukt negaliu:
Dėdė Samas vis pasų neduoda,—
Suraukta jo kakta,
Propaganda pikta
Atominį vis pyškina nuodą . . .

Jonas Kaškaitis

1958. VII. 15

PAŽINKIME MUZIKĄ

Bet kokia melodija nėra palaidas muzikos garsų rinkinys. Ji skamba ne tik gražiai, ausiai ir širdžiai maloniai, ne tik liūdnai ar linksmai, g y v a i ar lėtai. Kiekviena melodija, o ir iš to viso pati muzika, turi ir laiko atžvilgio savo rėmus. Kaip ir deklamuodami eilėraštį, taip ir dainuodami d a i n ą, mes pastebėsime, kad vieni dainos skiemenys yra ilgesni, kirčiuoti, kiti, priešingai, trumpesni ir nekirčiuoti. Ir šie ilgesni garsai yra suskirstyti tam tikra eilės tvarka, pabrėžiančia kalbos kirčius.

Paimkime, pavyzdžiui, kompozitoriaus E. Balsio "Pionierių pavasario dainos" pradžią.

"Sutirpo jau čiuožyklos
Ir sniego nebėra.
Žibutė prie mokyklos
Pražydo mėlyna."

Pabandykime ją padainuoti vaikščiodami. Aišku, pradedant kairiąja koja. Štai ir pamatysime, kad tie skiemenys, kurie dainuojami priminant koją, yra daugiau kirčiuoti už kitus, o ypatingai ryškus kirtis būna ant tų garsų, kurie dainuojami, priminant kairiąja koja.

Toks nevienodo ilgumo garsų santykiavimas vienų su kitais ir yra muzikinis ritmas. Ritmas muzikoje yra vienas iš svarbiausių elementų. Didysis prancūzų rašytojas ir filosofas Ž. Ž. Ruso yra pasakęs, kad net pati muzika yra kilusi iš ritmo. Ir iš tikrųjų kai kurių mažai civilizuotų tautų muzikos pagrindą iki šiol sudaro vien tik įvairiais m u š a maisiais instrumentais atliekamos ritminės figūros. Grynai ritminių muzikinių kūrinių iki šiol yra išlikę Vidurinės Azijos, Tolimųjų Rytų tautų muzikoje. Uzbekų liaudies šokėjai moka labai gražiai pašokti, pritariant tik vienam muzikantui, barbenančiam pirštais būgnelį. Juk ir pionieriai kartais žygiuoja tik pagal būgnelio ritmą. Būgnelio duodamas ritmas padeda darniau išlaikyti gretas. *Ritmas* — tai graikiškas žodis ir reiškia lygų tekėjimą. Kitaip sakant, jis tvarko muziką, melodiją laiko atžvilgiu. Iš muzikos ritmo sąvoka persikėlė ir į m ū s ų buitinį gyvenimą. Juk dažnai galima išgirsti sakant, kad ta ir ta įmonė dirba ritmingai arba neritmingai.

Tačiau ne visi muzikos kūriniai turi griežtą ritmą. Labiausiai ritmas jaučiamas žygio marše arba šokiuose. Išgirdę g r o j a n t naują, niekad negirdėtą kūrinį, mes vien iš ritmo galėsime atskirti ar tai maršas, ar valsas, ar linksma polkutė. Žygiuodami pagal maršo muziką, mes skaičiuojame: viens-du, viens-du, o valsą bešokančių šokėjų kulnai kaukši: viens-du-trys, viens - du - trys... Ir kiekvienos besikartojančios ritminės figūros pirmoji dalis (viens) visada yra sunkesnė, daugiau kirčiuota. Toks stipriųjų ir silpnųjų laiko dalių kaitaliojimasis muzikoje vadinamas metru. (Metras — taip pat graikiškas žodis ir reiškia matą, saiką). Reiškia, maršas yra dviejų dalių metro, o valsas—trijų dalių.

Muzikinis metro supratimas artimas to paties žodžio reikšmei poezijoje, kurioje taip pat randame ir dviejų dalių metrus, pavyzdžiui, jambas, chorėjas, ir trijų dalių metrus, pavyzdžiui, anapestas. Bet muzikoje tas pats metras gali turėti šimtus ritmo variantų, priklausomai nuo to, į kiek garsų bus susmulkinta vienos metro figūros melodija.

Didelį vaidmenį muzikoje atlieka laikas. Tik jo sąvoka čia šiek tiek skiriasi nuo mūsų įprasto laikų supratimo. Jo negalima išmatuoti minutėmis, nes tą pačią muziką galima atlikti ir greičiau, ir lėčiau, nepakeičiant nei ritmo, nei metro. Todėl kompozitorius, rašydamas muziką, paprastai nurodo tam tikrą judėjimo (slinkties) greitį, kuris vadinamas tempu. (Tempas yra itališkas žodis ir reiškia laiką). Tempo (slinkties) pavadinimai muzikoje paprastai yra itališki, tačiau kartais užtinkame muzikos kūrinio pradžioje parašytas ir skaitlines: 72, 48, 112 ar pan. Šios skaitlinės nurodo, kiek metro vienetų reikia atlikti per vieną minutę. O kad būtų muzikantui lengviau tiksliai žinoti tempą, naudojamasi J. N. Melcelio dar 1716 m. išrastu metronomu. Tai yra tokia specialiai įrengta švytuoklė, kuria apsunkinant ar palengvinant jos viršūnę, galima nustatyti bet kokį norimą tempą.

PAGRINDINIAI TEMPŲ PAVADINIMAI

ADAGIO (tarti—adažio) —labai lėtai.

A L L E G R O — greitai, linksmai.

ALLEGRETTO — šiek tiek lėčiau, negu allegro.

A N D A N T E — lėtai, žingsniuojant.

ANDANTINO — k i e k greičiau, negu andante.

LARGO (tarti — liargo) —plačiai, lėtai.

LENTO — lėtai.

MODERATO—vidutiniu greičiu.

PRESTO — labai greitai, skubiai.

VIVACE (tarti—vivače) —gyvai.

A. Kalnauskas

(Iš "Pionieriaus")

PALANGOJE

Gintarinė Palanga kasmet statosi, puošiasi, gražėja. Prieš metus buvę Palangoje poilsiautojai, atvykę dažnai nebeatpažįsta tų pačių vietų. Šiemet baigiamas statyti didžiulis duonos ir pyrago gaminių kombinatas, kuris aprūpins ne tik Palangą, bet ir Kretingos rajoną. Be to, statomas 400 vietų kino teatras, stambi dietinė valgykla, kurioje vienu metu galės valgyti 300 žmonių. Mieste baigiamas pravesti vandentiekis į visus palangiečių namus. Baigiamas statyti buitinio aptarnavimo kombinatas, kuriame bus siuvykla, batų dirbtuvė, kirpykla ir kita.

Hipnotizmas tam tikroms ligoms gydyti

Washingtonas. — Amerikos Gydytojų Susivienijimas oficialiai pripažino, kad galima ir reikia tam tikrų ligų gydymui pavartoti hipnotizmą! Iki šiol šis gydymo metodas buvo laikomas burtais ir apgavyste. Dabar gi hipnotizmas bus laikomas mokslu!

Buenos Aires. — Sustreikavo 46,000 Argentinos pašto tarnautojų.

Laiškas iš Lietuvos

Kodėl kai kurie kunigai bėgo iš Tarybų Lietuvos?

Mūsų skaitytojas Vargo Bitė gavo laišką iš Lietuvos nuo savo giminaitės, kuriame, tarp kitko, rašoma:

"Dėduli, jūs rašote, kad aš savo Marytės nevarginčiau su tais poteriais. Aš žinau, kad jūs teisūs, nieko čia tas kūdikis nenusikaltęs. Bet ir taip visi į mane kreiva akimi žiūri. Sako, kad jau seniai laikas buvo privesti prie komunijos ,o jau bus greitai pana. Kokia čia pana, dar tik 8 metų pilnų, eina devintus! Aš pasakiau, kad poteriai ne kleckai, nesurūgs, suspės. Žinai, dėduli, k a d pasiuto visi iš visų pusių, ir giminės visos. Sako, pati vieną kartą metuose bežnyčioje tebūna, nori ir vaiką padaryti tokį, kokia pati yra. Tai taip ir nutariau privesti šiemet. Bet dar nežinau tiktai, ar prileis prie komunijos. Vakar vaikų klausė kunigas katekizmo ir poterių. Sako, kad mano mergaitė mažai žinanti, per daug neįskiepyta tėvų, kas tai yra dievas. Ir paklausė Marytės ir kitų vaikų, be ko siela nebūna išganyta. Žinai, vaikai atsakė, kas kaip suprato, o užklausta Marytė atsakė, kad be pinigų. Tai liepęs eiti tuoj namo ir ryt atsivesti mane, motiną. Dar nebuvau ir nežinau, ką pasakys. O spausti jos nesp a u d ž i u, kaip nori, taip tegu mokosi . Nėra man kada užsiiminėti. Greit reikės į mokyklą paruošti, noriu, kad nors mano vaikai išeitų mokslą, nebūtų tokie tamsuoliai, kaip aš. Jei priims, privesiu prie komunijos, o toliau, užaugusi, kaip nori, tegu taip daro. Bet turiu ją vesti prie komunijos. Žinai, dėde, daugiausia dėl žmonių.

"Nei kiek jūs, dėde, neklystate, visai teisingai sakote, kad tiems kunigams spiauti į akis tiesiai už tokius šmeižtus. Pas mus, Lietuvoje, niekas nedraudžia tikėjimo. Būriai eina į bažnyčią, kas tik nori, ima šliūbus viešai, vestuves kelia didžiausias. vaikus krikštija, nors visą laiką sėdėk bažnyčioje; bažnyčias stato mūrines, kas kaip išmano. O tie jūsų kunigai pabėgėliai išbėgo dėl to, kad paliko merginas nuskriaustas, nes čia jiems buvo gėda, nes gali merginos atnešti jiems vaikus į bažnyčią. Kokia tai būtų gėda! Už tai tokie idijotai ir išmovė iš savo tėvynės. O dabar ten pas jus Amerikoje visaip šmeižia Tarybinę Lietuvą. Spiaukite, dėduli, tiems, kurie išdrįsta šmeižti savo tėvynę, jūsų, kartu ir mano. Tėvynė Lietuva dabar dar gražesnė, negu kada buvo dvarponių valdymo laikais. Tie visi kapitalistai, žmonių engėjai, išdūmė Amerikon todėl, kad pabijojo darbo. Visi įsitikinę, kad Amerikoje taps dvarponiais, engs žmones, gers paskutinį jų kraujo lašą..."

SKUNDŽIASI APSIGAVĘ

Quemoy. — Apie dvidešimt amerikiečių kareivių pasisiūlė savanoriai čiangkaišekiniams ginti Quemoy salą. Dabar jie pirštus kramtosi. Dieną ir naktį jiems tenka gyventi urvuose. Nė vienas jų nesidžiaugia savo neapgalvotu žygiu.

ČIANG KAI-ŠEKAS NEPASITENKINĘS

Taipei, Formoza. —Čiang Kai-šekas reikalauja, kad Amerikos kariniai laivai lydėtų jo laivus iki pat Kinijos sausžemio. Tuo tarpu, kol kas, amerikiečių laivai laikosi trijų mylių taisyklės ir neplaukia prie pat Quemoy krantų. Čiang sako, kad toks lydėjimas mažai tereiškia.

LAISVĖ

EINA Į LIETUVĄ

Lietuvos žmonės labai myli Laisvę. Kurie užsakė Laisvę į Lietuvą savo giminėms, gauna padėkų. Daugelis laiškais išsireiškė, kad jiems Laisvė labai patinka.

Laisvės Kaina
Į Lietuvą $12 Metams

Užsakydami Laisvę į Lietuvą, aiškiai paduokite Lietuvos antrašą. Kartu su užsakymu malonėkite prisiųsti ir mokestį. Adresuokite sekamai:

LAISVĖ
110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

Worcester, Mass.

VISIEMS SVARBUS PRANEŠIMAS.

Šios vasaros Olympia parko aptarnautojai ir gaspadoriai kviečia ir prašo visus atvykti šį sekmadienį, rugsėjo (Sept.) 21 d., į Olympia Parką. Apart įvairių gėrimų, čia bus paruošta skanaus maisto. Tad atvykite visi linksmai praleisti sekmadienį gražiame rudens ore. Čia būsite visi svetingai pamylėti.

Lietuviškai-angliškas
Angliškai-lietuviškas

ŽODYNAS

333 Puslapių, Kaina $3.50

Gaunamas Laisvės Knygyne
Persiuntimo Kaštus Apmokame

Kartu su užsakymu prašome prisiųsti ir mokestį

LAISVĖ
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

CHICAGOS ŽINIOS

PALIKITE SAU KULTŪRINĮ PAMINKLĄ MILDOJE

Atsišaukimas į Mildos mylėtojus

Chicagos ir apylinkės kolonijų pažangieji lietuviai įdėjo daug darbo, daug energijos ir pinigų, kad nupirkus, atremontavus ir išpuošus savo kultūros centrą Mildą.

Tas šauniai išpuoštas centras mums dabar šviečia, kaip žvaigždė nakties tamsumoje ir rodo mums gyvenimo teisingą kelią. Juk čia mes išgirstame daug prakalbų, daug dainų, kurios sielą palinksmina, čia daug veikalų ir filmų—judžių perstatoma, kurie atvaizduoja gyvenimą ir kovas. Žodžiu sakant, Milda yra nepavaduojama kultūros-apšvietos ir pasilinksminimo visuomenės įstaiga. Dėl to turime pagrindo džiaugtis ir didžiuotis Dailės ir Dramos Klubo kultūriniu švyturiu **Milda!**

Bet mūsų visų teisėtas pasididžiavimas ir išlaikymas Mildos reikalauja naujų pastangų, o pirmiausioje vietoje stovi atmokėjimas Mildos pirmo mortgičiaus, kuris siekia apie $25,000.

Todėl, Dailės ir Dramos Klubo direktoriai visapusiai svarstė mortgičiaus išmokėjimo klausimą ir nutarė atsišaukti ne tik į Chicagos, bet į visos Amerikos ištikimus draugus bei drauges ir organizacijas, o ypatingai į pasiturinčius pensijonierius, kurių gražaus gyvenimo kelionė eina prie pabaigos, kurie yra pasiryžę atžymėti savo gyvenimą gražiais kultūriniais darbais ir palikti amžinai atminčiai vieną iš gražiausių ir reikšmingiausių paminklų.

Visi pažangieji Amerikos lietuviai pripažįsta, kad vienas iš gražiausių ir reikšmingiausių paminklų yra Chicagos pažangiųjų lietuvių kultūros centras Milda.

Statykime sau paminklą ne iš akmens, o iš gražių, visuomeniniai naudingų kultūrinių darbų. Vienas iš pavyzdingiausių darbų, tai kol gyvi esame savo šilta ranka ir gera valia, reikia prisidėti prie Mildos kiek galima su stambiausia suma pinigų. Bet tuo pačiu sykiu primename, kad reikia nepamiršti įdėti į mirties testamentą Mildai skirtą dalį.

Stokime į D. ir D. K. garbės narių skyrių

Dailės ir Dramos Klubo šis skyrius įamžins visus garbės narius, kurie prisidės prie klubo nuo $500 iki aukščiausios pinigų sumos, kiek kas išgali ir atjaučia. Bus įsteigta graži **marmurinė lenta,** ant kurios bus iškalta garbės narių vardai ir pavardės.

Garbės laipsniai bus atžymėti **žvaigždėmis.** Pavyzdžiui: už $500 bus sidabrinė ☆; už $1,000 bus auksinė; už $2,000 dvi auksinės; už $3,000 trys auksinės' už $4,000 keturios auksinės. Na, o nuo $5,000 aukštyn einančios sumos bus atžymėtos ne tik žvaigždėmis, bet ir mecenatų-labdarių paveikslais, kurie bus iškabinti ant sienos mildos patalpose.

Mes raginame visus Mildos patriotus ne tik atlikti savo pareigą išmokant skolas, bet ir raginti kitus geros valios lietuvius, kad jie prisidėtų prie šio didžio darbo. Lai gyvuoja Milda! Lai gyvuoja jos įsteigtas D. ir D. Klubas! Lai gyvuoja Chicagos ir visos Amerikos tarp pažangiųjų lietuvių vienybė!

Dailės ir Dramos Klubo Direkcijos Valdyba:

Pirm. **Justas Misevičius,**
Sekret. **G. Montvila.**
Kasierius **A. Grigas.**

Lawrence, Mass.

Kviečiame visus ir visas

Spalio 5 d. LLD 37 kp. ir LDS 125 kp. rengia silkių parę su lietuviškais prieskoniais. Tai bus pirma tokia parė, kokios dar nesame turėję Lawrence. Gaspadinės pagamins puikius valgius pagal iš Lietuvos gautą valgių gaminimo knygą. Komisija bus pasirengus ir su gėrimais po skanių valgių.

Kas tikrai nepaprasta, tai puikūs paveikslai, bus parodyti keturi filmai, kuriuos parsivežė iš kelionės Ona Krajauskienė. Ji buvo Lenkijoje, Čechoslovakijoje, Belgijoje pasaulinėje parodoje ir tt. Įdomūs vaizdai iš didžiojo Tarybų Sąjungos paviljono pasaulinėje parodoje Briuselyje. Matysite ir "sputniką."

Ona Krajauskienė ten per kelis mėnesius važinėjo su duktere ir sūnum. Ji yra ekspertas paveikslų traukime. Juos dabar visi galėsime pamatyti. Jie bus parodyti po banketo. Viskas įvyks Maple Parke.

Tikietus įsigykite iš anksto.

Kviečiame ne tik Lawrence, bet ir visos apylinkės ir iš toliau lietuvius šiame nepaprastame parengime dalyvauti.

S. Penkauskas

NARKOTIKŲ AUKOS

Washingtonas. — Komisionierius Giordano tvirtina, kad šiandien Jungtinėse Valstijose randasi 44,146 narkotikai. Dauguma jų tebėra jauni žmonės, tarpe 21 ir 30 metų amžiaus.

PATERSON, N. J.

Misterija su mirčia Julios Ragauskienės

"Paterson Evening News" paduoda žemiau telpančią žinią:

Motina užmušta, sūnus tikrina

"Ji buvo pagriebta, brutališkai sumušta ir paskui atvilkta į balą (swamp) ir palikta mirti".

Tai toks nuosprendis William Malin (Malinausko), 120 Lafayette St., dėlei mirties jo motinos, Mrs. Martin Ragauskas.

Bet oficialus nuosprendis Union apskrities koronerio, Dr. George W. H. Hovie, buvo: **Mirties priežastis—širdies sustojimas ir plaučių uždegimas.**

Rahway policija sako, kiek tai ją liečia, tai visas keisas (dalykas) užbaigtas. J. Ragauskienė mirė Rahway ligonbutyje rugsėjo 11 d. 12 v., o ji prapuolė 7 d. rugsėjo. Ji buvo atrasta baloje (klampynėje) prie Rahway upės. Vieta, kur ji buvo atrasta, tik keli šimtai aršinų nuo vietos, kur lietuvių piknikas įvyko. Sekmadienį Rahway policija ir Patersono moterų grupė ieškojo pikniko apylinkėje ir nieko nerado iki ketvirtadienio.

Sūnus sako, kad motinos kūno paviršius buvo pilnas mėlynių ir apdraskytas. Jis sako, kad ji buvo dar su sąmone, bet ji nesakė apie jos keturių dienų kančias. Jis paneigia dr. Hovie teigimą, kad žymės gali būti nuo ropojimo ant žemės. Sūnus paneigia teigimą, kad jo motina nuklydo nuo pikniko vietos ir kur nors pasimetė bruzgynuose, vedančiuose ligi upės. Jis tvirtina, kad jo motina kas metai važiuodavo į piknikus ir niekuomet neidavo nuo stalo, išskyrus tik į moterų kambarį. Jis sako, kad jos "širdies negalavimai kliudė jai kur nors toliau eiti." Jis laikosi pagriebimo teorijos: kad ji buvo pagriebta naktį pikniko apylinkėje, sumušta ir atvilkta į pikniko apylinkę tą dieną, kada ji buvo atrasta. Jis taipgi mano, kad ji galėjo būt pagriebta ir dėlei pinigų, nes jis mano, kad ji turėjo prie savęs apie 100 dolerių ir nei cento nebuvo rasta pas ją. Jis taipgi mano, kad ji negalėjo ten būti visą laiką, nes jie jos ten nerado, nors ir ieškojo kiekvieną dieną.

"Sumušta", sako gydytojas

Dr. Eugen Reilly, vietinis gydytojas, Rahway ligonbutyje, kuris ją apžiūrėjo, taipgi patvirtina sūnaus teoriją, kad ji buvo sumušta. Jis sako, kad ji galėjo būt mušama su kokiu nors lentgaliu apie 2 colių storumo.

Ragauskienė buvo gimus Lietuvoje ir išgyveno Patersone ape 56 metus. Ji buvo duktė Kazimiero ir Julios Lapinskų. Ji buvo ženota du sykiu. Jos pirmas vyras Malinauskas kiek pagyvenęs su ja, mirė, palikdamas ją su mažu sūnumi. Ji apsivedė su M. Ragausku 1915 metais ir išgyveno iki šios tragiškos mirties.

Ragauskienė buvo draugiška moteris, su visais santaikoje sugyvendavo. Savo laiku priklausė prie LLD 84 kp. ir skaitė Laisvę, bet kuomet įvyko skilimas kairiajame darbininkų judėjime, tai vyro spaudžiama, nuėjo prie "sklokos". Bet ji visuomet sakydavo, kad jai "buvo daug geriau prigulėti prie kairiųjų, negu prie sklokos". Tačiau sakydavo, kad nenoriu su vyru visuomet rietis, tai ir einu ten, kur jis eina."

Ragauskienė ilgainiui, nuėjus su dešiniaisiais, išsibraukė iš LLD, nustojo skaičius Laisvę, tik pasiliko prie LDS dėlei pašalpos. Prisirašė prie parapijos ir buvo nuolatinė bažnyčios lankytoja ir jos uoli rėmėja, bet netapo fanatike, nesišalino nuo progresyvių. Su ja buvo galima draugiškai pasikalbėti. Ji sakydavo, kad "nors aš atsitraukiau nuo progresyvių, bet progresyviškas veikimas tebėra mano širdyje." Ir jeigu kas paprašydavo aukų dėlei progresyvių, tai neatsisakydavo paaukoti.

Ragauskienė turėjo gerą vardą tarpe Patersono lietuvių, ką liudija skaitlingas jos šermenų lankymas ir palydėjimas į amžiną atilsį, ir taipgi daugelis gėlių, kurios puošė jos karstą.

Ji buvo palaidota su visomis bažnytinėmis ceremonijomis. Po laidotuvių palydovai buvo užkviesti į Lietuvių Ukėsų klubo buvainę ir visi maloniai pavaišinti.

Velionė paliko mylimą vyrą M. Ragauską, sūnų W. Malinauską ir marčią Pauliną, ir vieną pusseserę Oną Duobą.

Giliausia užuojauta jos vyrui Ragauskui, sūnui ir marčiai Malinauskams, pusseserei Duobai valandoje nuliūdimo dėl taip tragiškai žuvusios jų mylimosios.

O tau, Julia, lai būna lengva šios šalies žemelė, kuri tavo vargus ir rūpesčius pridengė ant visados.

J. Bimba

Methuen, Mass.

Pastaba prie drg. S. Penkausko korespondencijos iš Lawrence, Mass., kuri tilpo Laisvėje rugsėjo 9 d. Pirmiausia, drg. Penkauskas nepažymėjo, kokią dieną ta parė įvyko, o ji įvyko rugpiūčio 30 d. Maple Parke. Antras dalykas, tai apie Onos Krajauskienės raportą iš kelionės po Lenkiją. Drg. Penkauskas pažymėjo, kad ji kalbėjo dvi valandas. Tai reikia gero kalbėtojo tiek laiko iškalbėti. Na, o draugė Krajauskienė pati pasisakė, kad ji nėra kalbėtoja ir kad pirmą kartą stojasi kalbėti prieš didesnį būrį žmonių. Ji davė gerą raportą iš kelionės. Ji turi daug pažinčių Methuene ir Lawrence, tai ir šnekėjosi su jais privačiai prie stalo.

J. Gaidys

Maskva. — Centrinėje Azijoje surasta daug senovės liekanų, jų tarpe pinigų ir auksinių indų.

Lewiston-Auburn, Me.

Prisiminus Petrą Vizbarą

1958 metų gegužės 14 d. Central Maine General ligoninėje mirė Petras Vizbaras, sulaukęs 71 metų amžiaus. Pasirgęs tris dienas, mirė nuo širdies smūgio. Buvo gimęs Lietuvoje 1887 m. gegužės 3 d. Išdirbęs virš dešimties metų Madison, Me., popierinėje, dėl nežinomų priežasčių apsistojo Lewistone ir čia gyveno iki mirties.

1954 m. sausio 1 d. Petras

Petras Vizbaras

persikėlė iš pavienių LLD narių į mūsų 31 kuopą. Buvo geras Laisvės rėmėjas ir apšvietą mylįs žmogus ir su visais bandė gerai sugyventi. Buvo kiek ir pasiturintis, atrodė, kad galėjo nors kiek prašmatniau gyevnti, negu gyveno. Jo asmenyje netekome gero ir sugabaus Laisvės bendradarbio. Mes pasigendame Petro rašinėlių Laisvėje.

Velionis Lietuvoje paliko vieną seserį Antaniną ir vieną giminaitę Akviliją Marcinkevičiūtę.

Tebūna ramu ilsėtis Ąžuolų kalnelio kapinėse. Tavo kapą puošia gražus antkapis.

Marijona Blėkienė

1958 m. rugpiūčio 10 d. mirė Marijona Žilinskaitė-Blėkienė 80 metų amžiaus. Gimusi ir augusi Lietuvoje. Būdama 22 metų atvažiavo į Ameriką. Velionė nesveikavo jau per keletą metų. Taipgi nepriklausė jokiai draugijai. Paliko dukterį Mary Condon Augusta State namuose ir brolio sūnų Žilinską Rumford, Me., taipgi giminaitį Joną Žilinską, dabar gyvenantį St. Petersburg, Fla. Palaidota religiniai Mt. Hope kapinėse.

Mrs. Frank M. Drigotas

1958 metų rugpiūčio 30 d. mirė mūsų biznieriaus Frank M. Drigoto moteris Sophie A. Drigotas, 43 metų amžiaus. Mirė ant operacinio stalo. Velionė jau per nekurį laiką sirgėjo.

Sophie buvo čia gimus ir augus, baigus aukštesniąją mokyklą 1934 metais. Duktė Jono ir Sophie Yaškus-Kantauskis.

Liko liūdesyje jos vyras Frank Drigotas, josios tėvelis, sesutė, brolis ir duktė Mrs. James (Carolyn Thomas, Arlington, Pa., ir du sūnūs Francis ir Martin Drigotas. Palaidota Mt. Hope kapinėse.

Mūsų širdinga užuojauta Frank Drigoto šeimai ir velionės tėveliams J. S. Kantauskiams.

Koresp.

Atkasė kapą ir rado senovės brangenybes

Maskva. — Gautas pranešimas, kad Centrinėje Azijoje farmeriai užėjo senovės kapą, kuriame rasta daug brangių daiktų. Manoma, kad kapas bus apie 900 metų senumo.

Wilkes-Barre, Pa.

Du filmai iš Lietuvos, "Tiltas" ir Kanados lietuvių grupė Lietuvoje, bus rodomi rugsėjo 28 d.

Lietuvių Neprigulmingų Kapinių Korporacija Wyoming, Pa., ir Plymoutho LDS ir LLD kuopos susitarė parodyti viršminėtus filmus, t. y. krutamuosius ir kalbamuosius paveikslus, šios apylinkės lietuviams.

Kadangi šios apylinkės lietuviai, kaip ir visos Amerikos senesnieji lietuviai, daugumoje yra apleidę savo kratšą Lietuvą jau apie 50 metų suvirš, tad malonu bus pamatyti ir prisiminti savo senojo krašto laukus, upes, ežerus ir gražiąją gamtą Lietuvoje, ir ką veikia dabartiniai mūsų jaunesnieji broliai ir sesutės Lietuvoje.

Šie filmai bus parodyti Lietuvių Neprigulmingos Bažnyčios svetainėje, 206 Parrish St., Wilkes-Barrėj. Svetainė bus atdara nuo 1 val. popiet, filmo rodymas prasidės 2-rą val. ir tęsis per apie pustrečios valandos. Taigi prašome nesivėlinti, nes filmai bus pradėti rodyti skelbiamu laiku.

V. Žilinskas

Pataisymas

Praėjusio antradienio "Laisvėje" iš Avalon, N. J. tilpo žinutė, kad d. Juozas Bekampis pasiduoda operacijai. Bet kai laikraštis jau buvo atspausdintas, gavome nuo jo telegramą: "Operacijos nebus. Sulaikykite pranešimą."

Labai džiugu girdėti, kad draugo sveikatos pataisymui nereikės operacijos.

Leningradas. — Šiomis dienomis Leningradą aplankė amerikiečių delegacija, kuriai vadovauja Mrs. Rooseveltienė. Tą delegaciją sudaro taip vadinami Jungtinių Tautų Šalininkai.

Rochester, N. Y.

Rugsėjo 10 d. įvyko Moterų Klubo susirinkimas. Daug draugių dalyvavo. Apsvarsčius bėgančius reikalus, buvo svarstyta ir Laisvės vajaus reikalai, nes vajus prasidės su spalio pirma diena.

Nutarta surengti pažmonį, kad būtų gera proga susitikti su didesniu Laisvės skaitytojų skaičiumi, taipgi su jos rėmėjais. Dėl geresnių pasekmių nutarta rengti bendrai su LLD 50 kuopa. Gedemino Draugystės svetainė jau paimta spalio 25 d.

Serga šios draugės:

Ona Balzar turėjo rimtą operaciją. Ji randasi Clifton Springs, N. Y., sanatoriume. Buvome ją aplankyti. Ji jaučiasi geriau ir gerai atrodo, bet dar mano pabūti ligoninėj porą savaičių.

Antanina Duobienė turėjo operaciją ant akies. Dabar jau yra namie. Abiem draugėm linkime greitai ir pilnai pasveikti!

Spalio 11-tą įvyks Gedemino Draugystės metinė vakarienė.

Spalio 19 įvyks žuvautojų vakarienė ar pietūs.

L. Bekis

AMERIKOS LIETUVIAI
ir angliškųjų skolinių
ŽODYNAS

Knyga, kurios visi laukė, bet labiausiai tai Valparaiso Universiteto ir kitų universitetų ir kolegijų buvusieji lietuviai studentai. Ji yra pirmoji knyga, kurioje plačiai aprašomos aukštosios mokyklos, lankytos senosios Amerikos lietuvių inteligentijos. aprašomi ir veikusieji tose mokyklose lietuvių kalbos kursai; aprašoma ir pati inteligentija. Be to, daug pasakyta apie tuometinės lietuvių spaudos kalbą, apie privatines ir parapines mokyklas, kuriose buvo dėstoma lietuvių kalba. Antroje knygos dalyje eina **Angliškųjų skolinių žodynas,** kuriame daug duodama gyvosios kalbos pavydžių, labai aiškiai parodančių šnekamąją Amerikos lietuvių kalbą. Knyga didelio formato, 366 psl., kietais viršeliais, gerame popieriuje, kaina tik $5. Rašykite: **Dr. Alg. Margeris, 3325 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.**

IŠSIUNČIAME PAKETUS Į USSR
Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS
Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.
(Laisniuota per U.S.S.R.)
135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583
(arti subways) (tarp 6th ir 7th Aves.)

MŪSŲ SKYRIŲ RAŠTINĖS:

116 E. 7th Street	132 Franklin Ave.	308 W. Fourth St.	332 Filmore Aveane
New York City	Hartford, Conn.	Boston 27, Mass.	Buffalo 6, N. Y.
Tel. YU. 2-0380	CHapel 5-4724	Tel. ANdrew 8-5040	Tel. MOhawk 2674
900 Literary Rd.	11339 Jos. Campau	652 W. Girard Ave.	
Cleveland 13, Ohio	Detroit 12, Mich.	Philadelphia 23, Pa.	
Tel. TOwer 1-1461	Tel. TOwnsend 9-3980	Tel. WAlnut 5-8878	

Dėl platesnių informacijų reikale išsiuntimo paketų giminėms ir draugams, susisiekite su mūsų patyrusiais, mandagiais ir veikliais raštinės vedėjais skyriuje jūsų mieste.
Jie su mielu noru suteiks jums informacijas.
Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas. Adresatą pasiekia į 6-7 savaites; oro paštu į 7-12 dienų.
Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas įvairių pirmos rūšies valgių. Taipgi išdirbystės dalykų: skepetaičių, batų, laikrodžių, laikrodėlių, ir t. t. už labai žemas kainas.
Atsiminkite: mes esame specialistai reikale išsiuntimo paketų.

NAUJA KNYGA

Moksliniai išaiškinimai religinių prietarų. Taipgi paduodama interesingų istorinių bruožų iš Amerikos lietuvių gyvenimo, ypatingai iš angliakasyklų srities.

Ši įdomi knyga yra pavadinta:

Antano Metelionio Raštai
APIE DIEVUS ir ŽMONES
2-ras Tomas

—●—

Šią Knygą Išleis "Laisvė"
Su Parama Apšvietą Branginančios Visuomenės

Ji bus išleista iš anksto užsiprenumeravimo būdu. Prenumeratorių vardai bus išspausdinti knygoje. Knygos spausdinsime tik tiek, kiek iš anksto surinksime prenumeratų.

Prašome Tuojau Užsisakyti

Knygą norime išleisti kaip galint greičiau. Tačiau tikrą išleidimo laiką nustatys patys prenumeratoriai: kuo greičiau knygą užsiprenumeruos, tuo greičiau ji bus išleista.

Prašome Veikti Greitesniam Išleidimui

Nelaukite asmeniškų paprašymų knygą užsisakyti, bet tuojau imkite plunksną, išrašykite čekį sumoje $2.00, dėkite į voką ir siųskite "Laisvei." Aiškiai parašykite savo vardą, nes jis bus išspausdintas knygoje.

Siųsdami Money Orderį ar čekį, išrašykite tik "LAISVĖ" ir adresuokite—

LAISVĖ
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Baltimore, Md.

Trumpa peržvalga

Vietinė LLD 25 kp. yra vietos veikimo pulsas, tai apie ją ir reikia daugiausiai kalbėti. Kuopa savo tarimus stengiasi vykinti gyveniman, kiek tas galima.

Spauda yra svarbiausias įrankis ir "Laisvės" vajus jau visai arti. Rugsėjo 13 d. kp. susirinkime sužinota, kad Pittsburgho vajininkai yra iššaukę mūsų kuopą į lenktynes naujų skaitytojų gavimo vajuje. Žinoma, lenktynės yra praktiškas ir geras darbas. Mūsų kuopa pakvietimą priėmė ir išrinko vajininkais P. Paserskį ir A. Žemaitį. Suprantama, darbuosis ir kiti kuopos nariai.

Kitų miestų lietuviai džiaugiasi pamatę iš Lietuvos filmą — "Tiltą," tai ir mes, baltimoriečiai, norime ta galimybe pasinaudoti. Išrinkta komisija, kuri sužinos, kada galima gauti filmus, ir apie tai bus vėliau pranešta.

Svarstyta ir LLD centro pasimojimas 1960 metais išleisti Amerikos Lietuvių Pažangaus Judėjimo Istoriją. Iš Centro pranešimo aišku, kad paruošimui medžiagos reikalinga kolonijų talka. Kuopa nutarė laikyti specialų susirinkimą spalio 4 d., O. Kučiauskaitės kambariuose, 2538 McHenry St. Kas tik turite tuo reikalu medžiagos, dalyvaukite, o kurie negalėsite dalyvauti, tai praneškite laišku virš nurodytu antrašu, ar skambinkite telefonu Gilmore 5,2463. Būsime dėkingi už suteikimą istorinės medžiagos.

LLD Šeštos apskrities konferencija įvyks spalio mėnesį. Dieną ir vietą paskelbs Philadelphijos draugai, nes jiems pavesta rūpintis. LLD 25 kp. pasirūpins pasiųsti į konferenciją pilną delegatų skaičių, kad ji būtų pasekminga.

Spalio 11 d. įvyks LLD 25 kp. susirinkimas. Visi nariai ir narės dalyvaukite.

Korespondentė

So. Boston, Mass.

Kaip galima pasiųsti pinigus į Lietuvą?

Aš praeitą kovo mėnesį pasiunčiau per agentą, ir jie gavo pinigus į keturias savaites laiko. Jiem buvo išmokėta 8 rubliai už vieną Amerikos dolerį. Mat, pinigų kursas nestovi ant vietos. Viena diena būna brangesni, o kita pigesnį. Bostono ir apylinkės agentas randasi Chelsea, Mass., kuris persiuntinėja pinigus į visas sovietines šalis.

Laisvėje rugsėjo 12 d. š. m. tilpo iš Lawrence, Mass., trumpas pranešimas apie rūbų siuntimą į Lietuvą. Pasirašo A. V.

Argi A. V. nežino, kad jis atliko apmokamą garsinimą laikraštyje? Jeigu ta firma duoda kitiem laikraščiam apmokamus garsinimus ir per radiją kas sekmadienis garsina (per lietuviškas programas), tai kodėl drg. A. V. pagarsina už dyką laikraštyje tą firmą?

J. Gaidys

IŠNUOMAVIMAI

IŠSINUOMOJA APARTMENTAS

5 dideli, puikioje tvarkoje rūmai, ant 1-mų lubų. Dėl randos susitarsime. Šaukite penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais. VA. 1-4013. Kitomis dienomis SU. 1-7132 (89-91)

Toms River, N. J.

Sunkiai susirgo draugė Ražanskienė

Turėjo širdies ataką, nespėjo sustiprėt ir vėl kita liga prikibo, kojos sutino, negali vaikščiot. Dabartiniu laiku randasi ligoninėj Lakewood, N. J.

Draugė Ražanskienė yra daug veikusi ne tik lietuviškose organizacijose, bet ir tarptautiniam darbininkų judėjime. Ji neturi daug asmeninių draugų, bet ji turi turėt daug idėjos draugų. Draugai ir draugės, parašykit jai suraminančius laiškus bei atvirutes, suteikit jai malonumą. Dabartinis jos antrašas: 619 Academy Drive, Point Pleasant, N. J.

Linkiu skubaus pasveikimo.

Idėjos Draugė **M. G.**

Scranton, Pa.

Svarbus pranešimas ir užkvietimas

Rugsėjo 28 dieną, sekmadienį,, šių metų, pas mus, Scrantone, bus rodomi iš Lietuvos filmai. Filmus rodys visiems gerai žinomas fotografas S. Rauduvė, Pittstonietis. Bus rodoma West Side Lietuvių Pašalpinio Klubo svetainėje, 1810 Jacson St. Rodymas prasidės punktualiai kaip 7 val. vakare, tad nesivėluokite, nes nebus laukiama anei minutės.

Šie filmai ir jų rodymas tai svarbus istorinis įvykis, nes niekad pirmiau Lietuvoje net ir nesapnuota apie savo, pačių lietuvių artistu, sukūrimą filmų. Gi šie filmai yra gyvenimo faktas, tad kiekvienam lietuviui, kuris dar nėra išsižadėjęs lietuvystės ir gimtojo krašto, yra labai svarbu pamatyti. Įžanga nemokama.

Visus širdingai kviečia rengėjai, tad visi rugsėjo 28 d. į minėto klubo svetainę!

Washingtonas. — World Bank suteiks Indijai $85,000,000 paskolos pratiesimui geležinkelių.

PRANEŠIMAI

BALTIMORE, MD.

Veikėjai rengia pikniką sekmadienį, rugsėjo (Sept.) 28 d., pradžia 1-mą valandą popiet, Deltuvų ūkyje, Howard County, Howard Sta., Md.

Gerbiami piknikų lankytojai! Kviečiame visus iš arti ir toli atvažiuoti į šį pikniką ir linksmai praleisti laiką tyrame ore. Bus pagaminta užkandžių, taipgi bus gardaus vandenėlio sausai burnai padrėkinti. O nuo karščio čia po medžiais rasite pavėsį. Įžanga nemokama.

Kviečia visus Veikėjai.

HARTFORD, CONN.

Laisvės Choras rengia puikią vakarienę, įvyks sekmadienį, rugsėjo (Sept.) 28 d., Choro patalpoje, 153 Hungerford St., pradžia 5-tą val. vakare.

Po vakarienės bus šokiai, J. Martin muzika. Choro nariams nemokamai. Svečiai turės primokėti.

Kviečiame visus atsilankyti ir prašome nesivėlinti, kad po vakarienės turėtume laiko pasilinksminti. Rengimo Komitetas (90-91)

BROCKTON, MASS.

Rugsėjo 14 d., rengia Liet. Knygynas ir LLD 6 kp.

Rugsėjo 21 d., rengia Cambridge Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas.

Piknikuose bus gerų valgių ir gėrimų, muzika ir kas tik piknikui reikalinga.

"LAISVĖS" KONCERTAS

Įvyks Sekmadienį

Lapkr. 9 Nov.

Liberty Auditorium

110-06 Atlantic Avenue

Richmond Hill, N. Y.

JONAS GRUBIS

Staiga ir netikėtai mirtis iš gyvųjų tarpo išbraukė seną laisvietį, taurų lietuvį, gerą pažangietį Joną Grubį. Mirė beveik nesirgęs, nors paskutinėmis keliomis dienomis buvo pradėjęs skųstis rankų negalavimu. Dar sekmadienį, rugsėjo 14 d., jis ir žmona Elzbieta vakarienę pasivalgę, išėję pasivaikščiojo, sugrįžę namo nuėjo gulti kiekvienas į savo miegrūmį. Pirmadienį, rugsėjo 15 d., ryte Elzbieta nesulaukus jo pusryčių val-

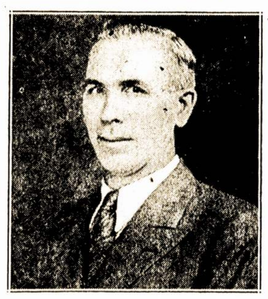

JONAS GRUBIS

gyti, apie devintą valandą nueina pasižiūrėti, kas atsitiko su jos Jonu ir randa jį nebegyvą. Širdis, matyt, Jonui sustojo plakus. Mirė sulaukęs 68 metų.

Jono lavonas buvo pašarvotas Williamsburge Bieliausko šermeninėje. Daug draugų ir prietelių jį lankė. O šiandien, rugsėjo 19 d., 9 val. ryto, išvežamas į Bridgeport, Conn., palaidojimui šalia jojo pirmosios žmonos. Mat, kadaise Jonas buvo Bridgeporte gyvenęs ir jį pamėgęs.

Dideliame nuliūdime pasiliko velionio žmona Elzbieta Grubienė, buvusi Kukenienė, su kuria jis vedė prieš penkerius metus, duktė Mrs. Elma Milton, kuri gyvena Floridoje ir skubiai lėktuvu antradieni pribuvo rūpintis tėvo palaidojimu. Taip staigi ir nelaukta tėvo mirtis dukterį smarkiai pritrenkė. Taipgi liūdi savo brolio vienas jo brolis Pittsburghe, sesuo Saginaw, Mich., ir kitas brolis, ir sesuo Lietuvoje.

Jonas Grubis Lietuvoje paėjo nuo Lazdijų, buvo suvalkinis dzūkas, beveik kaimynas mūsų taip pat veiklaus dzūko Petro Grabausko, Amerikon atvyko 1907 metais. Buvo paprastas darbininkas ir visą gyvenimą, aišku, nelengvai turėjo dirbti pasidarymui sau ir šeimai pragyvenimo. Labai daug savo laiku yra veikes Lietuvių Darbininkų Susivienijime. Lankydavo mūsų parengimus, nuoširdžiai remdavo Laisvę. Buvo draugiško, linksmaus būdo žmogus.

Giliausia mūsų užuojauta Jono žmonai Elzbietai, dukrai ir žentui, broliams ir seserims, draugams ir prieteliams. O tau, Jonai, amžina ramybė užbaigus gyvenimo kelionę.

DIDYSIS NEW YORKAS

Šis tas iš Aido Choro pamokų

Pamokos įvyko rugsėjo 11 d. Mums mokytoja išdalino lapelius su dainomis. Vienos dainos naujos, kitos senesnės, bet visos gražios. Na, ir pradėjome mokytis dainas, kurios bus dainuojamos artėjančiame choro koncerte, kuris įvyks Liberty auditorijoje gruodžio mėn. 7 d.

Pamokos gražiai vyko ir smarkiai pasimokėme.

Choro pirmininkas davė pranešimą iš įvykusio pikniko. Pasirodė, kad piknikas gerai pavyko, chorui liko paramos.

Pamokos anksčiau prasidėjo ir anksčiau baigėsi. Pertraukoje J. Grybas pakvietė visus aidiečius nueiti į auditorijos restorantą. Ten draugė Ona Titanienė turi paruošusi choriečiams gražias vaišes. Nuėjome žemyn ir radome įvairių valgiu ir daug kitko, kas su valgiais eina. Užkandę ir pasikalbėję, sudainuojame jai ilgiausių metų, ir paskui dar padainavome keletą liaudiškų dainų. Pirmininkas pakvietė d. Titanienę pasakyti keletą žodžių. Jinai sakė: Myliu dainas, myliu Aido Chorą, ir proga mano anūkės vedybu noriu jus visus pamatyti. Prisiminė apie savo vyrą, kuris vaišėse nedalyvavo, nes buvo auditorijoje tą dieną daug dirbes, pavargęs.

Visi aidiečiai širdingai dėkoja draugams Titaniams už didelį nuoširdumą.

Dabar choro pamokos vyksta ketvirtadieniais. Pradžia 7:30 v. v.

Choro Korespondentas

Inwood Hill Parke, Bronkse, koks tai piktadarys peiliu nudūrė moteriškę Ingebord Bertelsen, 21 metų, neseniai atvykusią iš Vokietijos. Ji buvo vedusi su komercinio laivyno jūrininku.

Washingtonas. — Patirta, kad TSRS daro spaudimą į Japoniją, idant ji verstų Jungtines Valstijas ištraukti savo karines jėgas iš Japonijos.

Washingtonas. — 1959 metais Amerika turės savo kultūrinių atsiekimų parodą Gorkio Parke Maskvoje, o Tarybų Sąjunga tokią pat parodą Koliseume New Yorke.

Jona Grubį išlydint šermeninėje 9 val. ryto paskutinio atsisveikinimo žodį tars Laisvės redaktorius Rojus Mizara.

Rep.

Adv. K. Michelsonas nuteistas kalėjiman nuo 3 iki 5 metų

Plačiai Amerikos lietuviams žinomas lietuvis advokatas Keistutis Michelsonas pakliuvo didelėn bėdon už dideles suktybes. Pasirodo, kad teismas jį smarkiai nubaudė. Vietinis didlapis "Daily News" rugsėjo 18 d. padavė iš teismo tokią žinią:

"K. William Michelson, 40 metų amžiaus, suktas advokatas, kuris prisipažino apsukęs dvi klijentes moteriškes ant $20,000 ir, sakoma, pavogęs dar kitus $38,000 nuo kitų žmonių, vakar nuteistas nuo 3 iki 5 metų į Sing Sing kalėjimą.

"'Jūs esate sveikas, tvirtas ir nutukęs ir gyvenote iš jų,' pasakė Queens pavieto teisėjas Edward Thompson Michelsonui, nurodydamas į jo aukas. 'Jūs esate piktas sutvėrimas. Bet kokie jūsų gražūs, tušti pažadai atsiteisti yra beverčiai.'

"Michelsonas, kuris gyvena po num. 87-57 252nd St., Bellrose, L. I., birželio 20 d. prisipažino kaltu paėmęs $12,000 nuo Mrs. M. Aleksejus ,65 metų, gyvenančios 85-39 78th St., Woodhaven, Queens, ir $8,000 nuo V. Januska, 162-22 85th Ave., Jamaica.

"Moteriškės, abidvi lietuvės, sakė viršininkams, kad jos Michelsonu pasitikėjo, nes jis kalba jų kalba...

"Distrikto prokuroro pagelbininkas Frank Cacciatore pareiškė, kad kiti nusiskundimai prieš advokatą sudaro viso $58,000."

Nežinia, kada adv. Michelsonas bus pasodintas į Sing Sing kalėjimą. Taipgi nežinia, ar jis dar bandys apeliuoti prieš nuteisimą.

Kaip ten nebūtų, gaila dar jauno, gabaus ir seniau buvusio veiklaus lietuvio. Juk jis turėjo gerą profesiją, savo laiku uždirbdavo gerai, būtų galėjęs, jei mokėjęs, gražiai su savo gražia šeima gyventi. Bet, matyt, kas nors jo gyvenime pasuko jį į šitą pavojingą, klaidingą kelią. Nuskriaudė visą eilę gerų žmonių, pažemino lietuvių vardą.

Po miestą pasidairius

Pan American World Airways praneša, kad su spalio 26 d. iš N. Y. International orlaukio, Queens miesto dalyje, jau skraidys reaktyviai (jet) lėktuvai į Europą.

Iš New Yorko į Paryžių į abi puses bus $489.60, į Londoną — $453.60, ir Romą — $591.80.

Važiuotės viršininkai sako, kad valdymas "jaywalkerių" sudarė didelį automobilių užsikimšimą. Mat, kada pėsti eina skersai gatvę, tai automobilistams nevalia sukti į šalis. Kita, šviesos pirmiau turėjo tik du veiksmus — buvo žalios ir raudonos, o dabar dar turi ir trečią pėstiems pereiti, "Walk".

Namų savininkai pasigenda, kad jie dar negavo taksų "bilų". Mat, miesto viršininkai ilgai svarstė, kiek pakelti taksus. Taksų kontrolieris L. E. Gerosa sako: "Mes jau turime užtektinai aukštus taksus". Gal būti šį kartą taksai nebus pakelti.

Mirė Dr. Jersey Glicksman. Komercinė spauda jį skaitė "specialistu" Tarybų Sąjungos reikalais, nes jis parašė knygą "Tell the West". Jis nebuvo tos šalies reikalais joks specialistas, bet tik pataikūnas tų, kuriems rūpi skelbti prieš TSRS propagandą.

Visų tautų kultūros vakaras su programa

Spalio 10 d. New Yorke yra rengiamas nepaprastas tautinių grupių kultūros vakaras su šaunia muzikos, dainų ir šokių programa. Manoma, kad visų didesnių tautinių grupių talentai prisidės prie šio parengimo sudarymo tokiu, kokie retai kada yra šiame didmiestyje buvę. Gi kultūros vakarą rengia Nacionalinis Amerikinis Sveturgimiams Ginti Komitetas. Parengimas įvyks Jugoslavų salėje, 405 West 41st St., Manhattane.

Programos išpildymui yra kviečiami tautiniai chorai ir mėgėjų grupės, taip pat pavieniai artistai, solistai ir tt.

Įžanga bus tik $1. Tikietus galima iš anksto įsigyti.

Koresp.

Beirutas. — Pranešta, ka dar vienas batalijonas marinų apleis Libaną.

Paieškojimai

PAIEŠKAU TRIJŲ BROLIŲ

Paieškau savo 3 brolių: Stanislovo, Vlado ir Jeronimo Buividų, sūnų Jeronimo. Kilę iš Raseinių apskrities, Girkalnio apylinkės. Amerikoje gyveno Chicagoje. Prašau juos pačius arba jų šeimas atsiliepti šiuo antrašu:

Ariogalos rajonas
Raudonoji žvaigždė
Ona Buividaitė (Banaitienė)
Lithuania, USSR

Aš, Anelė Degutienė, duktė Beliūnienės (Aleksiūnaitės), ieškau savo dėdės Jono Aleksiūno, sūnaus Motiejaus, iš Palapiškių km., Aukštadvario valsč. Pirmiau jis gyveno Čikagoje. Mano motina, o Jono sesuo, labai norėtų susirašyt su juo. Prašome atsiliepti šiuo adresu:

Jezno rajonas
Užuguosčio paštas
Anelė Degutienė
Lithuania, USSR

JOHN KRAUSS, Inc.

117-09 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
(Smulkmeniškas pardavinėjimas)
MĖSOS IR WURSTWAREN

A-1 ACTION ALWAYS
PIANOS
And Musical Instruments
Highest Prices Paid
JACK KAHN MUSIC CO.
Freeport 9-2233

LIETUVIŲ TARPE

Mirė Lenora Mackevičienė. Palaidota rugsėjo 16 d. Liūdesyje liko vyras Antanas, sūnus John, dukterys Frances ir Veronica, trys anūkai. Laidotuvių reikalus vedė Bieliausko įstaiga.

Juozas Kasmočius buvo nuvykęs į Gardner, Mass., aplankyti brolį. Radęs jį įkyrios ligos sunkumuose, parsivežė jį i Brooklyną. Jis ir žmona Elzbieta ligoni prižiūri.

Valerijonas Jonauskas tūlą laika svečiavosi pas švogeri Joną Sutku, gyvenanti Middleboro, Mass.

—Liūdną turėjau vizitą, —sako jis. —Palaidojome mano paskutinę sesutę. Ji buvo pažangi. Jos gaila kaip sesers ir kaip draugo.

Velionė Eva Sutkus (Jonauskaitė) buvo kilusi iš Sedos rajono, Ylakių apylinkės, Stripinių kaimo.

Jurgis Nalivaika buvo nuvykęs į Gardner, Mass., aplankyti brolienę.

Jurgis sako, kad jam Gardneris — ne tas, koki paliko išvažiuodamas į Brooklyną prieš keliasdešimt metų. Dauguma jaunystės draugų dalgininkas jau nusavino, kai kurie išvažinėjo kitur, suradęs tik kelis pažįstamus.

Ž. R.

Pirmadienį žydų tautos žmonės pradėjo Naujus-metus, kurie skaitomi 5,719 metais "nuo svieto pradžios". Suprantama, ta skaitlinė su svieto pradžia nieko bendro neturi.

New Yorke yra daug žydų tautos žmonių, tai miesto majoras paskelbė, kad laike švenčiu galima pastatyti automobilius ir ten, kur kitaip yra draudžiama.

Pittsburgh, Pa. — James Symes, Pennsylvania geležinkelių kompanijos prezidentas, sako, kad Tarybų Sąjungos geležinkeliai yra geresni už Amerikos.

Help Wanted—Female

TUOJAU PRIIMAMA
Slaugystės Progos
REGISTRUOTOMS SLAUGĖMS
TUOJAU
dėl 25 lovų moderniūnėje ligoninėje, tiktai 30 mylių nuo Winnipeg. Visokiom pamainom ir visokiam aptarnavimui. Algos $275.00. Valgis ir kambarys $35. Gera personalo apdrauda. Taipgi
PRACTICAL NURSES
Pradinis mokestis $185.00.
Rašykite arba skambinkite.
Tomatron De
Salaberry Hospital
St. Pierre, Manitoba,
Canada. Phone 29 R 3
(88-90)

HELP WANTED MALE

REIKALINGAS
Patyręs
Chief Dietitian
Kreipkitės į administratorių
MESSENA HOSPITAL
MESSENA, N. Y.
(87-93)

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

SIŲSKITE DOVANŲ PAKUS JŪSŲ GIMINĖMS IR DRAUGAMS
Patikimiausia firma išsiuntimui pakų į USSR: LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, ARMĖNIJĄ ir kitas respublikas.
Package Express and Travel Agency Co., Inc.
(LAISNIUOTA PER USSR)
BROOKLYN—1530 Bedford Ave., kamp. Lincoln Pl. IN. 7-6465. IN. 7-7272
NEWARK, N. J. — 312-14 Market St. Tel. MI. 2-2452. MI. 2-1681
Siunčiami tik nauji daiktai—medžiagos, drabužiai, valgomieji produktai, gyduolės, siuvamosios maišnos. Pristatymas garantuojamas, taipgi adresato parašas. Visi kaštai, įskaitant muitą, apmokami išanksto. Kiekvienas pakas apdraudžiamas.
Mūsų klientų patogumui, mes turime įvairių aukščiausios kokybės medžiagų prieinamomis kainomis.
Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iik 4 popiet.
NEWARKO RASTINĖ ATDARA ŠEST. IR SEKMAD., 9 V. R. IKI 4 V. DIENĄ.
SECOND AVE. RASTINĖ ATDARA ŠEST. IR SEKMAD., 9 V. R. IKI 4 V. DIENĄ.
78—2nd Ave. New York 3, N. Y. ORegon 4-1540
651 Albany Ave. Hartford, Conn. CHapel 7-5164
1241 Ashland Ave. Chicago 23, Ill. HUmbold 6-2818
832 N. 7th St. Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747
11601 Jos. Campau Ave. Detroit 12, Mich. TOwnsend 8-0298
121 S. Vermont St. Los Angeles. Calif. DUnkirk 5-6550